

DAVRANIŞSAL BAĞIMLILIKLAR İLE MÜCADELE ULUSAL STRATEJİ BELGESİ VE EYLEM PLANI

2024-2028

T.C. Cumhurbaşkanlığı
İletişim Başkanlığı

**DAVRANIŞSAL BAĞIMLILIKLAR İLE
MÜCADELE ULUSAL STRATEJİ
BELGESİ VE EYLEM PLANI**

2024 - 2028

SUNUŞ

Günümüzde sigara, alkol, uyuşturucu madde bağımlılığı gibi bağımlılıkların yanı sıra fiziksel bir maddeye dayandırılmayan; sanal bağımlılık ve sosyal medya bağımlılığı gibi davranışsal bağımlılıklar da giderek artmaktadır. Ne yazık ki, insanın iradesini, tıpkı görünmez zincirlerle sarıp sarmalayan bu bağımlılık türleri, toplumsal yapının dokusunu zayıflatmakta, sosyal ilişkilerde onarılması güç yaralar açmaktadır. Bu tehlike, sadece bireyleri değil, toplumun bütününe sessizce kuşatmakta ve uzun vadede milletimizin temel değerlerini tehdit eden birer gizli düşmana dönüşmektedir.

Toplumumuzun bu bağımlılık zincirlerinden kurtulması ve halk sağlığının korunması için geçtiğimiz 20 yılda bu alanda önemli yasal düzenlemeler yapılmış, koruyucu önlemleri içeren strateji belgeleri ve eylem planları uygulamaya konmuştur. Bu çerçevede Sağlık Bakanlığımız öncülüğünde, Bağımlılıkla Mücadele Yüksek Kurulumuz ve tüm paydaşların katkısıyla hazırlanan "2019-2023 Davranışsal Bağımlılıklar ile Mücadele Ulusal Strateji Belgesi ve Eylem Planı" 2023 yılı itibarıyla tamamlanmış olup, 2024-2028 yıllarını kapsayacak şekilde önümüzdeki 5 yıl için tüm paydaş kurumların katkısı ile güncellenmiştir.

Detaylı bir çalışmanın ürünü olan bu yol haritası, tüm kamu kurumlarına, sivil toplum kuruluşlarına ve vatandaşlarımıza hitap eden kapsayıcı ve çok boyutlu stratejiler ve eylem planlarını içermektedir. Önümüzdeki 5 yıllık süreçte davranışsal bağımlılığın önlenmesi için öncelikli olarak yürütülecek çalışmalar, bu çalışmalarda sağlanacak koordinasyon ve eylem planlarının uygulanmasının takibi, bu dokümanda belirtilen çerçevede titizlikle yürütülecektir.

Strateji Belgesi ve Eylem Planı'nda yer alan tüm maddelerin hayata geçirilmesinin ve ilgili kurumlarımız tarafından sorumluluklarının layıkıyla yerine getirilmesinin takipçisi olmayı sürdüreceğiz. Böylece, geleceğimiz olan çocuklarımızın ve gençlerimizin bağımlılık karanlığından uzak, aydınlık bir geleceğe adım atmasını sağlayacağız. Bağımlılıklara karşı verdiğimiz mücadele, son bağımlıyı bu sarmaldan kurtarana kadar, yılmadan ve azimle devam edecektir. Bu kapsamlı yol haritasının hazırlanmasında emeği geçenleri tebrik ediyor, çocuk ve gençlerimiz başta olmak üzere tüm vatandaşlarımızın her türlü bağımlılıktan uzak durmasını; her daim huzur ve sağıktan yana olmasını temenni ediyorum.

Cevdet YILMAZ (CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI)

Bağımlılıkla Mücadele Yüksek Kurulu Başkanı

SUNUŞ

Sağlık Bakanlığı olarak halk sağlığını tehdit eden her türlü bağımlılıkla mücadele etmekteyiz. Başta tütün bağımlılığı ile mücadele için alınan tedbirler sayesinde önemli başarı elde ettik. Elde edilen bu başarı dünya çapında takdir görerek ödüllendirilmiştir. Alkol ve madde bağımlılığı ile mücadelede koruyucu tedbirlere öncelik vererek, tedavi edici eylemlerde de önemli hamleler yaptık. Ancak gün geçtikçe yeni bağımlılık modelleri ortaya çıkmaktadır.

Davranışsal bağımlılıklar; fiziksel bir maddeye dayandırılmayan insan-makine etkileşiminin kurulduğu teknolojik bağımlılıkları kapsayan internet, oyun ve kumar gibi bağımlılıklar olarak tanımlanmaktadır. Bağımlı olunan davranışın bırakılamaması, kontrol edilememesi, her defasında kullanım miktarının ya da süresinin giderek arttırılmasıyla, kişinin zamanının büyük kısmını bağımlı olunan davranışla geçirmesine yol açmaktadır.

Teknoloji ve internete hızlı ve kolay erişim, kumar oyunlarına erişimi de kolaylaştırmakta, dolayısıyla bu yönde de bağımlılık gelişmesine neden olabilmektedir. Sonuçta davranışsal bağımlılıklar, özellikle psikolojik ve sosyal problemlere yol açmakla birlikte fiziksel hastalıkların ortaya çıkmasına da zemin hazırlamaktadır.

Tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de giderek artan teknolojinin aşırı ve zararlı kullanımı ile kumar bağımlılığı konularındaki riskler göz önüne alınarak; "Davranışsal Bağımlılıklar ile Mücadele Ulusal Strateji Belgesi ve Eylem Planı" önümüzdeki 5 yıl için güncellenmiştir.

Gelişen dünyaya uyum sağlarken, bütüncül bakış açısıyla gelecekte oluşabilecek toplumsal sorunları önlemek ve mevcut sorunlara erken dönemde müdahalede bulunmak amacıyla tüm paydaşların katkılarıyla hayata geçirilen eylem planı güncellenerek çalışmalara devam edilmektedir.

Bu çerçevede Strateji Belgesi ve Eylem Planı ile önümüzdeki beş yılın davranışsal bağımlılıklar ile mücadelede yol haritası belirlenmiştir. Yapılan çalışma ve faaliyetlerde tüm yurttaki ulusal politikalarla eşgüdümün ve koordinasyonun sağlanması, etkinliğinin artırılması ve etkilerinin tanımlanan gösterge ve hedeflerle sistematik bir süreçte takip edilerek başarıya ulaşması hedeflenmektedir.

Eylem Planı ve Strateji Belgesinin oluşturulmasında emeği geçen tüm kişi ve kurumlarımıza teşekkür eder, hayata geçirilmesinde de aynı azim ve kararlılıkla çalışmaların sürdürülmesini ve milletimize yararlı olmasını temenni ederim.

Prof. Dr. Kemal MEMİŞOĞLU

Sağlık Bakanı

İÇİNDEKİLER

A-DAVRANIŞSAL BAĞIMLILIKLARİLE MÜCADELE ULUSAL STRATEJİ BELGESİ

GİRİŞ	3
METODOLOJİ	6
NİHAİ AMAÇ	8
ARA AMAÇLAR	10

1. Bilişim Teknolojileri, İnternet ve Sosyal Medyanın Bilişli, Güvenli ve Etkin Kullanımının Sağlanması ve Aşırı ve Zararlı Kullanımının Önlenmesi

1.1. Bilişim Teknolojileri, İnternet ve Sosyal Medyanın Bilişli, Güvenli ve Etkin Kullanımının Sağlanması ve Aşırı ve Zararlı Kullanımının Önlenmesinin Amacı.....	12
1.2. Bilişim Teknolojileri, İnternet ve Sosyal Medyanın Bilişli, Güvenli ve Etkin Kullanımının Sağlanması ve Aşırı ve Zararlı Kullanımının Önlenmesinin Göstergeleri ve Hedefleri	13
1.3. Bilişim Teknolojileri, İnternet ve Sosyal Medyanın Bilişli, Güvenli ve Etkin Kullanımının Sağlanması ve Aşırı ve Zararlı Kullanımının Önlenmesinin İnişyatifleri ve Faaliyetleri	14

2. Kumar Bağımlılığını Önleme Çalışmalarının Yürütülmesi

2.1. Kumar Bağımlılığını Önleme Çalışmalarının Amacı	21
2.2. Kumar Bağımlılığını Önleme Çalışmalarının Göstergeleri ve Hedefleri	21
2.3. Kumar Bağımlılığını Önleme Çalışmalarının İnişyatifleri ve Faaliyetleri	22

3. Danışma, Tedavi ve Rehabilitasyon Hizmetlerinin Geliştirilmesi ve Yaygınlaştırılması

3.1. Danışma Tedavi ve Rehabilitasyon Hizmetlerinin Geliştirilmesi ve Yaygınlaştırılmasının Amacı	26
3.2. Danışma Tedavi ve Rehabilitasyon Hizmetlerinin Geliştirilmesi ve Yaygınlaştırılmasının Göstergeleri ve Hedefleri	26
3.3. Danışma Tedavi ve Rehabilitasyon Hizmetlerinin Geliştirilmesi ve Yaygınlaştırılmasının İnişyatifleri ve Faaliyetleri	27

B- DAVRANIŞSAL BAĞIMLILIKLAR İLE MÜCADELE ULUSAL EYLEM PLANI

1. BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİ, İNTERNETİN BİLİNÇLİ, GÜVENLİ VE ETKİN KULLANIMININ SAĞLANMASI VE AŞIRI VE ZARARLI KULLANIMININ ÖNLENMESİ

1. Bilişim teknolojileri, internetin ve sosyal medyanın bilinçli kullanımı konusunda ülke genelinde farkındalık faaliyetlerinin yürütülmesi.....30
2. Bilişim teknolojilerinin, internetin ve sosyal medyanın bilinçli kullanımı konusunda eğitim programlarının geliştirilmesi ve uygulanması.....36
3. Çocukların ve gençlerin bilişim teknolojilerini faydalı kullanımlarının teşvik edilmesi.....41
4. Sağlıklı nesiller yetiştirmeye, çocuk ve gençleri kötü alışkanlıklardan uzak tutmaya yönelik aktivitelerin planlanması.....42
5. Bilişim teknolojilerinin, internetin, sosyal medyanın aşırı ve zararlı kullanımını önleme konusunda ülke genelinde bilimsel kapasitenin artırılması.....44
6. Güvenli internet kullanımının sağlanmasında ihbar kanallarının tanıtımına yönelik çalışmaların yürütülmesi.....45

2. KUMAR BAĞIMLILIĞI ÖNLEME ÇALIŞMALARININ YÜRÜTÜLMESİ

1. Kumar bağımlılığı önleme konusunda ülke genelinde farkındalık faaliyetlerinin yürütülmesi.....47
2. Kumar bağımlılığı önleme konusunda eğitim programlarının geliştirilmesi ve uygulanması.....48
3. Çevrimiçi sitelerde denetim ve takibin sürdürülmesi.....51
4. Kumar oynama bozukluğu konusunda ülke genelinde bilimsel kapasitenin artırılması.....52
5. Sağlıklı nesiller yetiştirmeye, kumar ve diğer kötü alışkanlıklardan çocuk ve gençleri uzak tutmaya yönelik aktivitelerin planlanması.....53

3. DANIŞMA TEDAVİ VE REHABİLİTASYONUN GELİŞTİRİLMESİ VE YAYGINLAŞTIRILMASI

1. Kurumların danışmanlık hizmetlerinin güçlendirilmesi.....55
2. Sağlık Hizmetlerinde tedavi ve rehabilitasyon hizmetlerinin güçlendirilmesi55

Kısaltmalar

ASHB	: Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı
BMK	: Bağımlılıkla Mücadele Kurulu
BYMK	: Bağımlılık ile Mücadele Yüksek Kurulu
BTK	: Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu
DÖGM	: Din Öğretimi Genel Müdürlüğü
GSB	: Gençlik ve Spor Bakanlığı
HBÖGM	: Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü
MASAK	: Mali Suçları Araştırma Kurulu
MEB	: Milli Eğitim Bakanlığı
MTEGM	: Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü
OBM	: Okulda Bağımlılığa Müdahale Programı
ÖERHGM	: Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü
RTÜK	: Radyo ve Televizyon Üst Kurulu
SED	: Sosyal ve Ekonomik Destek Hizmeti
SHM	: Sağlıklı Hayat Merkezi
STK	: Sivil Toplum Kuruluşu
TBM	: Türkiye Bağımlılıkla Mücadele
TEGM	: Temel Eğitim Genel Müdürlüğü
TTKB	: Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı
TÜBİTAK	: Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu
TÜİK	: Türkiye İstatistik Kurumu
YBK	: Yüzme Bilmeyen Kalmasın Projesi
YEĞİTEK	: Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü
YÖK	: Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı

A-DAVRANIŞSAL BAĞIMLILIKLAR İLE MÜCADELE ULUSAL STRATEJİ BELGESİ

2024 - 2028

GİRİŞ

Bilimsel ve teknolojik gelişmelerin gittikçe hızlandığı ve teknolojinin günlük yaşamımıza hızla girdiği düşünüldüğünde akıllı telefonlar, bilgisayarlar ve internet teknolojilerinin yaşamımızdaki vazgeçilmez yeri ve önemi açıkça görülebilmektedir. Ancak günümüzün gelişmiş teknolojilerinden olan bilgisayar ve internet kullanımının yaşamımızda istenilen bilgiye anında ulaşabilme, bilgi paylaşımını sağlayabilme gibi kolaylıkları yanında aşırı ve zararlı kullanımı birçok problemi de beraberinde getirmektedir. Bireylerde, özellikle okul çağındaki çocuk ve gençlerde problemleri internet/bilgisayar kullanımı, sosyal ilişkilerin olumsuz yönde etkilenmesine, aile bağlarının zayıflamasına, akademik veya iş başarılarının düşmesine neden olabilmektedir.

Öte yandan internetin yer ve zamandan bağımsız, kolay erişilebilir olması, bireyin kimliğini gizleyebilmesi gibi etkenler internet üzerinden kumar oynamayı da çekici ve kolay ulaşılabilir kılmaktadır. Teknoloji/internetin aşırı ve zararlı kullanımı kumar bağımlılığını beslediği gibi, hızlı ve rahat erişim imkânları kumar bağımlılığının gelişmesinde ikincil bir risk de oluşturmaktadır. Kumar oynama bozukluğu sorumlulukların yerine getirilememesine neden olarak, psikolojik, sosyal ve mesleki işlevsellikte düşüşe yol açmakta, kumar oynama davranışı durdurulmaya çalışıldığında ise stres, huzursuzluk, endişe gibi problemler ortaya çıkabilmektedir.

Davranışsal bağımlılıklar; fiziksel bir maddeye dayandırılmayan insan-makine etkileşiminin kurulduğu teknolojik bağımlılıkları kapsayan internet, oyun ve kumar gibi bağımlılıklar olarak tanımlanmaktadır. Bağımlı olunan davranışın bırakılamaması ya da kontrol edilememesi, bağımlı durumdan her defasında alınan hazzın yeterli olmaması sebebiyle kullanım miktarının ya da süresinin giderek artırılmasına, kişinin zamanının büyük kısmını bağımlı olunan davranışla geçirmesine yol açmaktadır. Bunun sonucunda da özellikle psikolojik ve sosyal problemlerin görülmesiyle birlikte fiziksel hastalıkların ortaya çıkmasına da zemin hazırlanmaktadır. Bunun yanı sıra bilişim teknolojilerinin eğitim, bilgi sağlama gibi amaçlarla kullanılmasının aşırı ve zararlı kullanımını azaltabileceği saptanmıştır.

Davranışsal bağımlılıklarda görülen artış sebebi ile son birkaç yıl içinde Güney Kore, Japonya, Çin, İngiltere gibi bazı ülkelerde davranışsal bağımlılıklar ile mücadele etme ve önlemeye yönelik çalışmalar başlatılmıştır. Ülkemizde de çocuklar ve gençler başta olmak üzere tüm toplumu teknolojinin bilinçli, güvenli ve etkin kullanımına teşvik etmek, bu konuda bilgilendirmek, aşırı ve zararlı teknoloji kullanımını önlenmek, aşırı ve zararlı düzeyde kullananları tespit ederek,

gerekli tıbbi müdahale ve yardıma yönlendirilmelerini sağlamak amacıyla eş zamanlı çalışmalar yürütülmektedir. Bununla beraber pek çok kurum ve kuruluş tarafından sunulan hizmetlerin toplum tarafından bilinirliğini artıracak çalışmalar yapmak, sunulacak yeni hizmetleri planlamak ve iş birliğini güçlendirmek için ulusal bir mücadele gerekmektedir. Bu kapsamda bakanlıklara, kurumlara, yerel yönetimlere, sivil toplum kuruluşlarına çok önemli görev ve sorumluluklar düşmektedir.

14.2.2019 tarih ve 2019/2 sayılı Cumhurbaşkanlığı Genelgesiyle Bağımlılıkla Mücadele Yüksek Kurulu (BMYK), Cumhurbaşkanı Yardımcısı başkanlığında Cumhurbaşkanlığı Sağlık ve Gıda Politikaları Kurulu Başkanvekili ve 11 bakan (Adalet; Aile ve Sosyal Hizmetler; Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği; Gençlik ve Spor; Hazine ve Maliye; İçişleri; Milli Eğitim; Sağlık; Tarım ve Orman; Ticaret; Ulaştırma ve Altyapı Bakanları) katılımıyla yeniden oluşturulmuştur. Ülkemizde bağımlılıkla mücadele çalışmaları Bağımlılıkla Mücadele Yüksek Kurulu (BMYK)'nın oluşturacağı strateji ve eylem planları çerçevesinde görev icra etmek üzere oluşturulmuş olan Bağımlılıkla Mücadele Kurulu, Bağımlılıkla Mücadele Teknik Kurulu ve Bağımlılıkla Mücadele İl Koordinasyon Kurulları eliyle yürütülmektedir.

Anılan genelge ile kurulların sekretarya hizmetleri, koordinasyon ve uygulamalarının takibi, Sağlık Bakanlığı Bakan Yardımcısı koordinesinde Sağlık Bakanlığı Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü vasıtasıyla, illerde ise valilerinin riyasetinde il sağlık müdürlüklerince yürütülmesi talimatlandırılmıştır. Bağımlılıkla Mücadele Teknik Çalışma Grubu; Sağlık Bakanlığı Bakan Yardımcısı koordinasyonunda yürütülmek üzere, BMK üyesi 20 kurum/kuruluşun en az daire başkanı seviyesindeki temsilcilerinden oluşmaktadır.

Davranışsal bağımlılıklar ile mücadele çalışmaları, BMYK üyesi Bakanlıklar ve diğer kurum ve kuruluşlarla eş güdüm içerisinde yürütülmeye devam edecektir. Bilimsel temellere dayandırılarak, çalışmalarının izlenmesi, değerlendirilmesi ve raporlanması sürecinin de aynı şekilde düzenli ve güçlü olarak yürütülmesi gerekmektedir. Bu sebeple yapılan çalışmaların etkinliğinin ölçülmesi, koordinasyonun işlevsel sağlanabilmesi de bu kapsamda büyük önem arz etmektedir.

Eylem politikalarının yerele yaygınlaştırılması, koordinasyonun sağlanabilmesi davranışsal bağımlılıkla mücadelede başarıya ulaşması için gereken en önemli faktördür. Eylem planı kapsamında gerçekleşen faaliyetlerin, kamuoyuyla paylaşılması ve toplumsal desteğin alınması

oldukça önemlidir. Bu sebeple çalışmaların yıllık olarak raporlanması, kamuoyunun doğru bilgiye zamanında erişmesi sağlanacaktır.

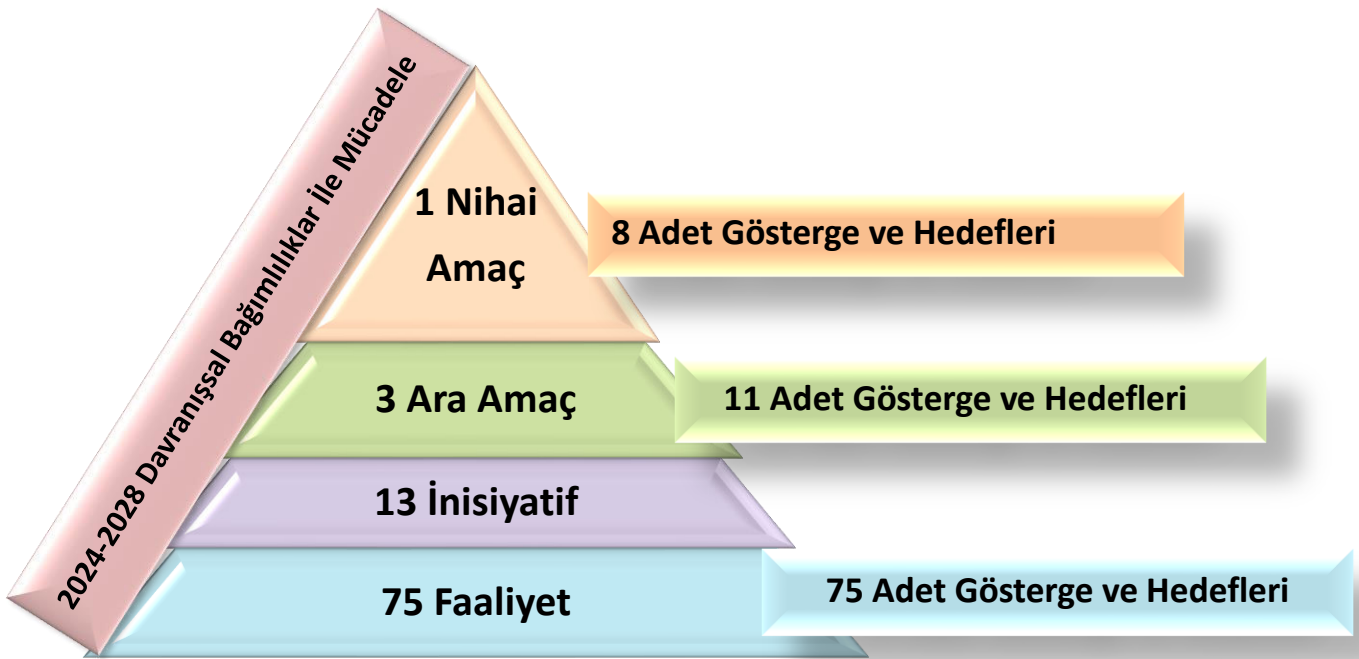
Bu çerçevede güncellenen Strateji Belgesi ve Eylem Planı ile önümüzdeki 5 yılın davranışsal bağımlılık ile mücadele konusundaki yol haritasının belirlenmesi, yapılan çalışma ve faaliyetlerin tüm yurttaki eşgüdüm ve koordinasyon içinde birbirini destekleyecek ve etkisini artıracak şekilde yürütülmesi, etki analizi takibinin sağlanarak başarıya ulaşması hedeflenmektedir.

Metodoloji

Davranışsal Bağımlılıklar ile Mücadele Ulusal Strateji Belgesi ve Eylem Planı (2024-2028);

- ✓ Uluslararası çalışmalar ve dünyadaki gelişmeler, yaşanan sorunlar ve bunlara yönelik geliştirilen çözüm stratejileri değerlendirilerek,
- ✓ Bakanlık temsilcileri ve bu alanda görev yapan uzmanların katkıları raporlaştırılarak,
- ✓ Ulusal alanda sorun tespiti ve bu sorunlara yönelik çözüm önerileri geliştirilerek, uygulanabilir faaliyetlere ilişkin öneriler göz önünde bulundurularak oluşturuldu.

Bu çerçevede, 2024-2028 Davranışsal Bağımlılıklar ile Mücadele Ulusal Strateji Belgesi ve Eylem Planı hazırlanırken dört seviyede planlama yapıldı;

Planın birinci seviyesinde, “Nihai Amaç” ve izlem için kullanılacak “Nihai Amaca ait Gösterge ve Hedefleri” bulunmaktadır. Planın ikinci seviyesinde, belirlenen nihai amaca ulaşılması için gereken “Ara Amaçlar” ve “Ara Amaca ait Gösterge ve Hedefleri” yer almaktadır. Hedeflere ulaşılabilmesi için gerekli “İnisiyatif” ve “Faaliyet”ler ise üçüncü ve dördüncü seviyeleri oluşturmaktadır.

Gösterge tablolarında, ilerlemenin takibini sağlayacak taban değerler, “Veri Kaynağı” başlığı altında yer alan kaynaklarından temin edilecektir. Verinin olmaması veya göstergenin yeni takip edilmeye başlanacak olması durumunda; verinin elde edilmesine yönelik araştırma yapılacak veya verinin sistemden üretilmesine yönelik çalışmalar yapılacaktır. Bu çerçevede, teknolojik gelişmelerin hızlı ilerlemesi ve gereksinimler doğrultusunda hedef ve göstergeler gerektiğinde güncellenecektir.

Nihai Amaç

2024-2028 Davranışsal Bağımlılıklar ile Mücadele Eylem Planı Nihai Amacı;

Toplumu teknoloji, internet ve kumar alanlarında davranışsal bağımlılık gelişmesinden korumak.

Belirlenen nihai amaca ulaşılması için topluma yönelik;

- ✓ Bilişim teknolojilerinin, internetin ve sosyal medyanın bilinçli, güvenli ve etkin kullanımında gençler başta olmak üzere toplumun farkındalığının ve bilgi düzeyinin artırılması,
- ✓ Bilişim teknolojilerinin aşırı ve zararlı kullanımının önlenmesi, dijital oyun, bahis, şans ve kumar bağımlılığını önlemeye yönelik çalışmaların yürütülmesi,
- ✓ Davranışsal bağımlılık yaşayan bireylerin danışmanlık, tedavi ve rehabilitasyon hizmetlerine ulaşılabilirliğin artırılması,
- ✓ Çalışmaların ve hizmetlerin yürütülmesinde kurumlar arası eşgüdüm ve koordinasyonun güçlendirilmesi sağlanacaktır.

Bu doğrultuda nihai amaca ulaşabilmenin izlenmesi için “Nihai Amaç Göstergeleri” belirlenmesi, koruma ve önlemenin sürdürülmesi ayıca tedavi ve rehabilitasyonda koordinasyonun ve iyileştirmelerin takibinin güçlendirilmesi amaçlandı.

Nihai Amaca Yönelik Göstergeler

No	Nihai Amaç Göstergeleri	Veri Kaynağı	Hedefler				
			2024	2025	2026	2027	2028
1	14-19 yaş yaş aralığında son 1 ayda İnternette geçirilen zamanın araştırma, bilgi edinmeye ayrılan kısmında mevcut duruma göre % artış	¹	Mevcut Durum Tespiti	-	-	-	20
2	14-19 yaş aralığında son 1 ayda Chat odalarında, mesajlaşarak veya sosyal medyada (e-posta, Facebook, Twitter, WhatsApp vb.) geçirilen zamanda mevcut duruma göre % azalma	¹	Mevcut Durum Tespiti	-	-	-	20
3	14-19 yaş aralığında son 1 ayda bilgisayar, oyun konsolu, tablet (iPad vb.), cep telefonu veya diğer elektronik aletlerle oyun oynama süresinde mevcut duruma göre % azalma	¹	Mevcut Durum Tespiti	-	-	-	20
4	14-19 yaş aralığında son bir yılda para kazanma amaçlı internet üzerinden bahis oynama oranında mevcut duruma göre % azalma	¹	Mevcut Durum Tespiti	-	-	-	20
5	14-19 yaş aralığında son bir yılda para kazanma amaçlı geleneksel bahis oynama oranında mevcut duruma göre % azalma	¹	Mevcut Durum Tespiti	-	-	-	20
6	Zorunlu eğitime devam eden öğrencilerin bilinçli teknoloji kullanımı konusunda eğitim alma oranı (%)	¹	30	35	40	45	50
7	Genel nüfusta son bir yılda bilişim teknolojilerinin aşırı zararlı kullanımında % azalma	²	Mevcut Durum Tespiti	Artmama	Artmama	Artmama	Artmama
8	Genel nüfusta son bir yılda parayla kumar oynama (geleneksel ve internet) sıklığı % azalma	²	Mevcut Durum Tespiti	Artmama	Artmama	Artmama	Artmama

¹ Milli Eğitim Bakanlığı tarafından hazırlanan Bağımlılık Araştırması sonucundan elde edilecektir.

² Türkiye Yeşilay Cemiyeti araştırmasından elde edilecektir.

Ara Amaçlar

Nihai amaca ulaşım aşağıda yer alan üç ana kategoride konumlandırılmış ara amaçlarla sağlanacaktır.

1

Teknoloji ve İnternetin Bilinçli, Güvenli ve Etkin Kullanımını Sağlamak ve Aşırı ve Zararlı Kullanımını Önlemek:

Bilişim teknolojileri, internetin ve sosyal medyanın bilinçli, güvenli, etkin kullanımının sağlanmasına yönelik çocuk ve gençler başta olmak üzere tüm toplumu bilinçlendirmek ve farkındalıklarını sağlamak. Aşırı ve zararlı kullanımda arzı düzenlemek, riskli internet oyun oynama bozukluğu olan bireyleri erken tespit etmek ve önlem alınmasını sağlamak ve bu konuda bilimsel çalışmaları desteklemek.

2

Kumar Bağımlılığını Önleme Çalışmalarını Yürütmek:

Kumar bağımlılığının etkileri üzerine bilinçlendirme çalışmaları yapmak ve önlenmesine yönelik tutum geliştirmek, şans oyunlarının denetimlerini güçlendirmek, kumar oynama bozukluğu konusunda bilimsel kapasiteyi artırmak, kumarı özendirici içeriklerin engellenmesi amacıyla mevzuatta gerekli düzenlenmeleri yapmak.

3

Danışma, Tedavi ve Rehabilitasyon Hizmetlerinin Geliştirilmesi ve Yaygınlaştırılmasını Sağlamak:

Danışmanlık, tedavi ve rehabilitasyon hizmeti veren birimlerin sayısını ve etkinliğini artırmak.

1. Teknoloji ve İnternetin Bilinçli, Güvenli ve Etkin Kullanımının Sağlanması, Aşırı ve Zararlı Kullanımının Önlenmesi

Bilişim teknolojileri ve internetin istenilen bilgiye anında ulaşabilme, bilgi paylaşımını sağlayabilme gibi getirdiği kolaylıklar nedeniyle günlük yaşamdaki yeri oldukça önemlidir. Gelişen dünyada yeniliklere uyum sağlamak ve teknolojik gelişmeleri takip etmek bilişim teknolojileri ve internetin, bilinçli, güvenli ve etkin kullanımının sağlanması, toplumun bilgi ve bilinç düzeyinin artırılması ile mümkündür. Bu çok yönlü amaç Ulusal politikalar çerçevesinde kurumlar arası eşgüdümlü çalışmaların gerçekleştirilmesi ile mümkündür.

Toplumun bilinç düzeyinin artırılması ile aşırı ve zararlı kullanımın önlenmesi için bu çok yönlü boyutun ilk aşaması; bilişim teknolojileri, internetin, sosyal medyanın bilinçli

Odak Grup Çocuk ve Gençler

2020 yılında 19 Avrupa Ülkesinin katılımı ile "Avrupa Çevrimiçi Çocuklar (EU Kids Online)" projesinde Avrupa'da 9-16 yaş arası 2017 sonbahar ve 2019 yaz dönemi arasında 25.101 çocuk katılım sağlamıştır. Araştırma sonuçlarına göre;

- Kişisel verinin kötüye kullanımı, %7 oranında virüs veya casus yazılım tarafından gerçekleştirildiği görülmüştür.
- Bir telefonu veya cihazı izleyerek bulunma, çevrimiçi aldatılarak para kaybetme ve incitici bir sayfa veya resim oluşturma tüm ülkelerdeki çocukların onda birinden daha azı tarafından bildirildiği sonucuna ulaşılmıştır.
- Genel olarak, tüm ülkelerde çocukların beşte birinden azı bu üç kişisel verinin kötüye kullanımından en az birini yaşadığı belirtilmiştir.

Ebeveynler genellikle çocuklarının çevrimiçi ortamda çok fazla zaman geçirmesinden, interneti aşırı derecede kullanmasından dolayı, onların risk altında olmalarından korktuklarını belirtmişlerdir.

12-16 yaş arası çocukların tüm ülkelerde ortalama %4 oranında çocuk, internette zaman geçirmekten dolayı en az haftada bir kez yemek yemeden ve uyumadan dışarı çıktıkları belirtilmiştir. Ülkelerin çoğunda internet kullanımıyla ilgili neredeyse hiçbir cinsiyet farkı görülmemiştir.

Ülkemizde lisansüstü tezlerin incelendiğinde kapsamlı bir araştırmada2

Oyun bağımlılığı ile ilgili; ilkökul, ortaokul ve lise öğrencileri örnekleminde saldırganlık düzeyi, lise öğrencilerinde ergen asiliği arasında pozitif yönde anlamlı ilişki gözlenmiştir. Lise öğrencileriyle yürütülen bazı çalışmalarda dijital oyun bağımlılığı ve şiddet eğilimi arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu ifade edilmiştir. Lise öğrencilerinde oyun bağımlılığı ile öfke dışavurumu arasında pozitif yönde ilişki olduğunu belirtilmiştir. Lise öğrencilerinin bilgisayar oyun bağımlılığı düzeyi ile zorbalık eğilimi arasında pozitif yönde, zorbalıkla baş etme düzeyi ile negatif yönde anlamlı ilişki bulunmuştur. Lise öğrencilerinin dijital oyun bağımlılık düzeyi arttıkça işlevsel duygu düzenleme düzeyinin azaldığı, işlevsel olmayan duygu düzenleme düzeyinin arttığı saptanmıştır.

REFERANSLAR:

1. EU Kids online 2020, <https://www.lse.ac.uk/media-and-communications/assets/documents/research/eu-kids-online/reports/EU-Kids-Online-2020-10Feb2020.pdf>
2. Nergiz, H., & Nergiz, S. F. (2021). Çocuk, ergen veya gençlerde dijital oyun bağımlılığını araştıran ulusal lisansüstü tezlerin incelemesi. Gençlik Araştırmaları Dergisi, 9(23), 53-80.

REFERANSLAR:

1. (PDF) Türkiye ve Avrupa'daki Çocukların İnternet Alışkanlıkları ve Güvenli İnternet Kullanımı. Available from:

kullanımında eğitimlerle topluma ulaşmak, çocuk ve gençlerin bilinçli-güvenli kullanımını sağlamaya yönelik çalışmalar yürütmektir. Bunun yanı sıra riskli kullanım gösteren bireylerin danışmanlık hizmetlerinde erken müdahalelerinin sağlanması da önem arz etmektedir. Erken dönemde tespit edilen bireylerin gerekli müdahale ve yönlendirmelerinin sağlanması ile işlevsel kaybın önüne geçilebilecektir. Ayrıca bilişim teknolojilerinde arzın düzenlemesi, ihtiyaç duyulan yasal

mevzuat çalışmalarının yapılması koruyucu ve önleyici faaliyetler içerisindedir. Teknolojinin zararlı kullanımı ile yaşanabilecek sorunlara yönelik hak ve sorumluluklar konusunda hukuksal düzenlemeler de çalışmalar kapsamında yer almaktadır.

1.1. Teknoloji ve İnternetin Bilinçli, Güvenli ve Etkin Kullanımının Sağlanması, Aşırı ve Zararlı Kullanımın Önlenmesinin Amacı

Bilişim teknolojileri, internetin ve sosyal medyanın bilinçli, güvenli, etkin kullanımının sağlanmasına yönelik çocuk ve gençler başta olmak üzere tüm toplumu bilinçlendirmek ve farkındalıklarını sağlamak. Aşırı ve zararlı kullanımda arzı düzenlemek, riskli internet oyun oynama bozukluğu olan bireyleri erken tespit etmek ve önlem alınmasını sağlamak ve bu konuda bilimsel çalışmaları desteklemek.

1.2. Teknoloji ve İnternetin Bilinçli, Güvenli ve Etkin Kullanımının Sağlanması, Aşırı ve Zararlı Kullanımın Önlenmesinin Gösterge ve Hedefleri

No	Gösterge	Veri Kaynağı	Hedefler				
			2024	2025	2026	2027	2028
1.	Teknolojinin bilinçli, güvenli kullanımı kapsamında personelin eğitim alma %'si	1,2,3,4,5	50	55	60	65	70
2.	Teknolojinin bilinçli, güvenli kullanımı kapsamında temel ve orta öğretime devam eden öğrencilerin eğitim alma %'si	1	30	35	40	45	50
3.	Teknolojinin bilinçli, güvenli kullanımı kapsamında velilerin eğitim alma %'si	1	30	35	40	45	50
4.	Teknolojinin bilinçli, güvenli kullanımı kapsamında öğretmenlerin eğitim alma %'si	1	30	35	40	45	50
5.	Tasarım üretme kod yazma eğitimi alan çocuk ve genç sayısında mevcut duruma göre artış %'si	1,4	40	50	60	70	80
6.	0-6 yaş çocuğun teknolojinin zararlı etkilerinden korunmasına yönelik bilgilendirilen ebeveyn %'si (Koruyucu aile olan, koruyucu aile sırası bekleyen, evlat edinme sırası bekleyen ve SED hizmetinden faydalanan ebeveynlerin oranı)	5	30	40	50	60	70

¹ Milli Eğitim Bakanlığı verilerinden elde edilecektir.

² Türkiye Yeşilay Cemiyeti verilerinden elde edilecektir.

³ Sağlık Bakanlığı verilerinden elde edilecektir.

⁴ Gençlik ve Spor Bakanlığı verilerinden elde edilecektir.

⁵ Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı

1.3. Teknoloji ve İnternetin Bilinçli, Güvenli ve Etkin Kullanımının Sağlanması, Aşırı ve Zararlı Kullanımın Önlenmesinin İnisiyatifleri ve Faaliyetleri

1. Bilişim teknolojileri, internetin ve sosyal medyanın bilinçli kullanımı konusunda ülke genelinde farkındalık faaliyetlerinin yürütülmesi

1.1 Toplumun geneline yönelik bilişim teknolojilerinin, internetin ve sosyal medyanın bilinçli, güvenli ve etkin kullanımı konusunda farkındalık amaçlı eğitim düzenlenmesi

1.2. Toplumun geneline yönelik bilişim teknolojilerinin, internetin ve sosyal medyanın bilinçli, güvenli ve etkin kullanımı konusunda farkındalık amaçlı seminer, yürüyüş, stant kurulması gibi etkinliklerin düzenlenmesi

1.3. Öğrencilerin toplu halde bulundukları yerlerde (okullar, yurtlar, gençlik merkezleri, gençlik kampları) teknolojinin bilinçli, etkin, amacına uygun kullanımını içeren, bilgilendirme, bilinçlendirme faaliyetleri (yarışma, etkinlik, tiyatro yapılması, afiş, broşür dağıtılması vb.) planlanması, gençlere yönelik farkındalık faaliyetlerinin gerçekleştirilmesi

1.4. Kurum personeli ve burada hizmet alan ebeveynlere ve çocuklara bilişim teknolojileri ve internetin bilinçli, güvenli etkin kullanımının sağlanması, aşırı ve zararlı kullanımın önlenmesi konusunda farkındalık amaçlı eğitimler gerçekleştirilmesi

1.5. Bilişim teknolojileri konusunda bilgilendirici materyallerin hazırlanması ve yayınlanması

1.5.1. Medya okuryazarlığının yaygınlaştırılması ve medya okuryazarlığı konusunda farkındalık oluşturmak amacıyla 9 yaş üzeri için hazırlanarak ilk sayısı Ocak 2023 de çıkan Medya ve Çocuk dergisinin yeni sayılarının yayınlanması.

1.5.2. Çocukların Yaşam Becerilerinin Güçlendirilmesi ve Geliştirilmesine Yönelik Farkındalık Eğitimi Program içeriği kapsamında bilişim teknolojilerinin bilinçli ve güvenli kullanımını, aşırı kullanımı önlemeyi de içeren ebeveyn ve çocuk kılavuz materyalleri hazırlanması ve web sitesinde yayınlanması

1.6. Bilişim teknolojilerinin bilinçli, güvenli kullanılmasına yönelik kamu spotu, zorunlu yayın, animasyon, kısa film, çizgi film ve videoların hazırlanması

1.6.1 İdari tedbir sonucu yayını durdurulan programların yerine aynı yayın kuşağında yayınlanmak üzere "medya okuryazarlığı, teknolojinin bilinçli kullanımı" konulu kamuya yararlı programların öncelikli olarak yayınının sağlanması

1.7.Davranışsal Bağımlılık konulu oyunların repertuvara alınması

2. Bilişim teknolojilerinin, internetin ve sosyal medyanın bilinçli kullanımı konusunda eğitim programlarının geliştirilmesi ve uygulanması

2.1. Türkiye Bağımlılıkla Mücadele (TBM) Programı Eğitimleri kapsamında bilişim teknolojilerinin, internetin ve sosyal medyanın bilinçli, güvenli ve etkin kullanımı ile ilgili eğitim verilmesi

2.2. Davranışsal Bağımlılığı önlemeye yönelik grup müdahale programlarının uygulayıcı eğitimlerinin yapılması

2.3. Ortaokul ve lise öğrencileri için hazırlanan Davranışsal Bağımlılığı önlemeye yönelik grup müdahale programlarının uygulanması

2.4.Bilişim teknolojilerinin, internetin ve sosyal medyanın güvenli, faydalı ve etkin kullanımı ile ilgili konulara, öğretim programı hazırlama/geliştirme çalışmalarında ve ders materyallerinde yer verilmesi

2.5. Bağımlılık danışma hatlarında hizmet veren personele teknoloji bağımlılığı konusunda eğitimlerin verilmesi

2.6. Formatörler tarafından her yaş düzeyine göre bilişim teknolojilerinin bilinçli, güvenli ve etkin kullanımı ile ilgili uygulayıcı eğitimlerinin verilmesi

2.7. Türkiye Bağımlılıkla Mücadele (TBM) Programı Eğitimleri uygulayıcıları tarafından öğrencilere yaş gruplarına göre bilişim teknolojilerinin bilinçli, güvenli ve etkin kullanımı ile ilgili eğitimlerin verilmesi

2.8. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı tarafından Aile Eğitim Programı kapsamında “Medyayı tanımak”, “Medyayı Kavramak”, “Bilinçli Medya Kullanımı” ve “Aile ve İnternet” konularında verilen eğitimlerin yaygınlaştırılması

2.9.Türkiye Bağımlılıkla Mücadele (TBM) Programı Eğitimleri kapsamında teknoloji bağımlılığı alanında eğitim verilmesi

2.10. Siber zorbalığın önlenmesine yönelik eğitimlerin yapılması(Milli Eğitim Bakanlığına Bağlı resmi ve özel okullar)

2.11. ÖBA üzerinden öğretmenlere Fatih Projesi, BT’nin ve İnternetin Bilinçli ve Güvenli Kullanımı Kursu verilmesi

- 2.12. Öğrencilerin dijital becerilerinin geliştirilmesi amacıyla; teknoloji ve internetin bilinçli, güvenli ve etkin kullanımının sağlanması, aşırı ve zararlı kullanımının önlenmesi kapsamında gereken bilginin uygun derslere ait ders kitaplarında sistematik ve bütüncül olarak sunulması
- 2.13. Yükseköğretim kurumları ile diğer kurum/kuruluşlarla müşterek yürütülen proje/faaliyet/etkinlik sayısının artırılarak bağımlılıkla mücadele alanında eş güdüm sağlanması
- 2.14. Yükseköğretim kurumlarında "Bağımlılık ile Mücadele" seçmeli ders sayısının artırılarak yükseköğretim kurumlarında öğrenim gören öğrencilerin farkındalığının artırılması
- 2.15. Yükseköğretim kurumunda örgün eğitime yeni başlayan öğrencilere, bağımlılıkla mücadele kapsamında ilgili yükseköğretim kurumu koordinasyonunda en az 2 saatlik oryantasyon eğitiminin verilmesi
- 2.16. Gençlik ve Spor İl Müdürlüklerine bağlı birimlerde görev yapan psikolog ve sosyal çalışmacılara teknoloji bağımlılığıyla mücadele eğitici eğitimi verilmesi
- 2.17. Türkiye Bağımlılıkla Mücadele (TBM) Programı Eğitimleri kapsamında teknoloji bağımlılığı alanında verilen eğitimlerin etki analizinin yapılması

3. Çocukların ve gençlerin bilişim teknolojilerini faydalı kullanımlarının teşvik edilmesi

- 3.1. GSB yurtlarında kalan öğrencilere yönelik bilişim teknolojilerinin, etkin kullanımı (Temel Robotik Kodlama, Solidworks, Hızlı Klavye, Grafik ve Animasyon, Bilgisayar Programa Teknikleri, WEB Tasarımı, Bilgisayar- Office Word- Excell, 3D Printer, Autocad) konularında kurs açılması
- 3.2. Gençlik merkezlerinden yararlanan gençlere yönelik bilişim teknolojilerinin, internetin ve sosyal medyanın bilinçli ve etkin kullanımı amacıyla “İnovasyon Atölyesi” eğitimlerinin gerçekleştirilmesi
- 3.3. Gençlik merkezlerinden yararlanan gençlerin bilişim teknolojilerini faydalı kullanımlarının teşvik edilmesi amacıyla Bilim ve Teknoloji Kulübü faaliyetlerinin gerçekleştirilmesi
- 3.4. Kültür ve Turizm Bakanlığına bağlı sanat birimleri (orquestra, koro ve topluluklar) tarafından gerçekleştirilen eğitim konserleri öncesinde ilgili kurumlar tarafından bilgilendirme faaliyetlerinin yapılması

4. Sağlıklı nesiller yetiştirmeye, çocuk ve gençleri kötü alışkanlıklardan uzak tutmaya yönelik aktivitelerin planlanması

- 4.1. Çocuk ve gençleri kötü alışkanlıklardan korumak için spor etkinliklerine yönlendirmek amacıyla Yüzme Bilmeyen Kalmasın projesinin yaygınlaştırılması

- 4.2. Çocuk ve gençleri kötü alışkanlıklardan korumak için spor etkinliklerine yönlendirmek amacıyla “Sokaklar Bizim Projesi”ne yeni spor dallarının ilave edilerek zenginleştirilmesi
- 4.3. İlkokul, ortaokul ve lise kademelerindeki öğrencilerin, belirli dallarda ve oyun türlerinde spor yapmaları ve yarışmalara katılmalarının teşvik edilmesi
- 4.4. Temel eğitim seviyesindeki öğrencilere yönelik bilimsel, kültürel, sanatsal, sportif etkinlikler ile toplum hizmeti çalışmalarının gerek okul içi gerekse okul dışı faaliyetlerle (tiyatro, yarışma, geleneksel çocuk oyunları, geziler vb.) artırılması ve yaygınlaştırılması
- 4.5. Bağımlılıkla mücadele kapsamındaki öğrenci kulüplerinin faaliyetlerine katılan öğrenci sayısının artırılması

5. Bilişim teknolojilerinin, internetin, sosyal medyanın aşırı ve zararlı kullanımını önleme konusunda ülke genelinde bilimsel kapasitenin arttırılması

- 5.1. Tüm kamu kurumlarının ve STK’ların katılım sağlayacağı bilişim teknolojilerinin, internetin ve sosyal medyanın bilinçli kullanımı konulu ulusal/uluslararası çalıştay/kongrelerin yapılması
- 5.2. Bilişim teknolojilerinin, internetin ve sosyal medyanın aşırı ve zararlı kullanımı konusunda saha çalışmalarının yapılması
- 5.3. İnternet bağımlılığı ile sosyal destek ve sosyal medya tutumu arasındaki ilişkiye yönelik saha araştırması yapılması
- 5.4. Bilişim teknolojilerinin, internetin ve sosyal medyanın etkileri, aşırı ve zararlı kullanımı konusunda bilimsel araştırmalar yapılması ve yayınlanmasının özendirilmesi
- 5.5. Bilişim teknolojileri, internet, sosyal medya ve davranışsal bağımlılık konusunda bilimsel araştırmalar yapmak, yapılan çalışmaların yayımlanmasını özendirmek ve bilimsel çalışmaların sayısı artırmak
- 5.6. Bağımlılık ile mücadele kapsamında faaliyet gösteren uygulama ve araştırma merkezlerinin yürüttüğü faaliyet sayısının artırılması

6. Güvenli internet kullanımının sağlanmasında ihbar kanallarının tanıtımına yönelik çalışmaların yürütülmesi

- 6.1 Çocuklar, gençler ve ailelere yönelik internette, sosyal medyada kimlik koruma, güvenli internet kullanımı ve tehdit durumunda ihbar etme, bilgilendirme bilinçlendirme eğitimlerinin yapılması
- 6.2. İnternet ortamında çocuk istismarının önlenmesi özel hayatın gizliliğinin ihlali bildirimlerinin yapılması, cinsel istismar bildirimlerinin yapılması, internet üzerinden yaşanan problemleri iletme ile ilgili adreslerin bilinirliğinin artırılması siber@egm.gov.tr

2.Kumar Bağımlılığını Önleme Çalışmalarının Yürütülmesi

Ülkemizde kumar bağımlılığını önlemeye yönelik çalışmalarda; kumar oynamayan bireylerin korunması, riskli bireylere farkındalık ve danışmanlık desteğinin sağlanması, kumar oynama bozukluğu olan bireylerin tedavilerinin sağlanarak yaşam boyu kumardan uzak durmalarının sağlanması hedeflenmektedir. Kumarın tüm türlerinde oynama davranışının bağımlılığa dönüşme riski bulunduğu bilinmektedir. Özellikle internetin yer ve zamandan bağımsız, kolay erişilebiliyor

SAĞLIKLI NESİLLER

Dünyanın çoğu yerinde olduğu gibi ülkemizde de ise kumar oynama davranışı ile kumara başlama yaşı düşmektedir. Özellikle son zamanlarda yasadışı olan bahis sitelerinin artması ile lise özellikle ortaokul öğrencilerinin bile kumar oynama davranışı kazandığı görülmektedir. Kumar oynama bozukluğu (KOB) yaygınlığının yaklaşık olarak yetişkinler için %0,1-%2,7 arasında olduğu bildirilmektedir. Çok sayıda çalışmada erkek cinsiyet, genç yaş, yaşanılan bölge, düşük sosyoekonomik durum gibi sosyodemografik özellikler ile erken yaşta kumar aktivitelerinin başlaması, psikiyatrik eş tanı olması, olumsuz çocukluk yaşantıları, kumar ve madde aile öyküsü gibi faktörler KOB için risk faktörü olarak belirlenmiştir ¹. Cinsiyet araştırmalarında KOB'un yaşam boyu yaygınlığı erkeklerde kadınlardan daha yüksek bulunmuştur ². Kumar oynama davranışı, davranışsal ve psikolojik hastalıklarla da aynı zamanda görülebilir. Kumar oynama davranışı hastalıkları arttırabilir ya da bu hastalıklar kumar oynama davranışını arttırabilir ³. Kumar oynayan kişilerde iritabilite, aşırı ruh hali değişkenliği, kişisel ilişkilerde problemler, boşanma, işe devam edememe, aile ihmal ve iflas gibi sonuçlar görülmektedir⁴. Kişilerin kumar oynama davranışlarını önlemek için bu davranışlara sebep olan durumları ayrı ayrı incelemek ve çözüm önerileri geliştirilmektedir. Ayrıca riskli kumar oynama davranışına danışmanlık hizmetleri, motivasyonel görüşme teknikleri, bilişsel davranışçı yaklaşım çözüme yönelik başarı sağladığı gibi eşik eden psikopatolojik bulgulara ilişkin tedavi yaklaşımı oldukça gereklidir ^{5,6,7}.

REFERANSLAR

- 1- Blanco C, Hasin DS, Petry N, et al. Sex differences in subclinical and DSM-IV pathological gambling: results from the National Epidemiologic Survey on Alcohol and Related Conditions. *Psychological medicine*. 2006;36:943-53
2. Andreassen CS, Billieux J, Griffiths MD, et al. The relationship between technological addictions and symptoms of psychiatric disorders: A large-scale crosssectional study. *Psychology of Addictive Behaviors*. 2016;30(2):252-62
- 3 Raylu, N. & Oei, T (2001). Pathological gambling: a comprehensive review. *JAMA*, 286, 141-144
- 4 .Bland, R. C., Newman, S. C., Orn, H., & Stebelsky, G. (1993). Epidemiology of pathological gambling in Edmonton. *The Canadian Journal of Psychiatry/La revue canadienne de psychiatrie*.
- 5 Griffiths, M., Wardle, H., Orford, J., Sproston, K., & Erens, B. (2010). Gambling, alcohol, consumption, cigarette smoking and health: Findings from the 2007 65 British Gambling Prevalence Survey. *Addiction Research & Theory*, 18(2), 208-223.
- 6 Blaszczynski, A. 1998. Views on the Treatment of Pathological Gambling. Comments to the National Research Council, Committee on the Social and Economic Impact of Pathological Gambling. University of New South Wales, Australia.
- 7 Blaszczynski, A., N. McConaghy, and A. Frankova 1991. Control versus abstinence in the treatment of pathological gambling: A two to nine year follow-up. *British Journal of Addiction*86:299-306. [PubMed]
- 8 Blaszczynski, A., and D. Silove 1995. Cognitive and behavioral therapies for pathological gambling. *Journal of Gambling Studies* 11:195-220. [PubMed]

olması, bireyin kimliğini gizleyebilmesi vb. etkenler internet üzerinden oynanan kumarı daha çekici kılmaktadır. İnternetin hızlı ve rahat erişim imkânları sunması kumar bağımlılığı gelişiminde riski artırmaktadır.

Kumar Bağımlılığını Önleme Çalışmaları

Davranışsal bir bağımlılık olarak tanımlanan patolojik kumar oynama davranışının diğer bağımlılıklar ile birlikte görünümü yüksektir. Özellikle çocukluk ve ergenlik dönemi bilişsel gelişimin sürdüğü, dolayısıyla dürtüsel davranışların daha yoğun olduğu bir dönemdir. Bu dönemdeki bireylerde alkol, madde deneme gibi riskli davranışlar görülebilmektedir. Madde tüketimine benzer olarak bu anlamda kumar oynama aktiviteleri de kişiler üzerinde yarattığı heyecan nedeniyle, oldukça teşvik edicidir. Kumar oynamanın birçok genç üzerinde yarattığı algı, eğlenceli ve zararsız bir aktivite olduğu yönünde olsa da, bu davranış bağımlılığa dönüşebilmekte aynı zamanda psikososyal ve ekonomik anlamda ciddi olumsuz sonuçlar doğurabilmektedir.

Kumara erişebilir olmak gibi durumsal özellikler ve aile üyeleri ya da akranlar arasında kumar oynama davranışının popüler olması gibi sosyal faktörler, kişilerin kumar oynamaya başlamaları üzerinde oldukça önemlidir. Bu durumda gençler arasındaki kumar oynamaya başlama yaşı ve erken başlangıç ilerde kumar oynama davranışı gösterme olasılığını arttırabilmektedir. İlk deneyimin ergenlikte olması, yetişkinliğe geçiş evresinde kumarla ilişkili problemlerin görülme riskini artırmaktadır. Ergenler ile yetişkinler, kumar oynama ve kumarla ilişkili problemler konusunda karşılaştırıldığında, ergenlerin daha çabuk zarar görebildiği sonucuna erişilmiştir. Ergenlerde görülen kumar oynama davranışına çoğunlukla alkol ve madde kötüye kullanımı da eşlik eder. Yapılan bazı araştırmaların sonuçları, kumar oynama davranışının erken yaşta başlamasıyla kişinin ilerde daha şiddetli kumar oynama davranışı gösterebileceği ve daha olumsuz sonuçlarla karşılaşabileceğini göstermektedir.

Davranışsal bağımlılıkta koruyucu tedbirlerin önemi yadsınamaz. Bu davranışların topluma maliyeti, sağlığa zararlı etkileri hakkında toplum farkındalığını artırmak ve toplumun davranışsal bağımlılıklardan korunmasına yönelik tedbirlerin başında gelmektedir.

Bağımlılık davranışında gençlerin riskli grup olduğu göz önüne alınarak okul temelli önleme programları özellikle yararlı olacaktır. Bu sebeple birincil hedefte çocuk ve ergenleri koruma adına eğitim kurumlarında alınacak önlemler ve yürütülecek koruyucu programlar önemlidir. Milli Eğitim Bakanlığı ve Türkiye Yeşilay Cemiyetinin işbirliği ile uygulanan Türkiye Bağımlılıkla Mücadele Eğitim programının şans oyunu, bahis, kumar oynama davranışını içerecek şekilde genişletilmesi bağımlılıkla mücadele çalışmalarında önemli role sahiptir. Bağımlılıkla mücadele programının sürdürülmesi, yaygınlaştırılması ve ihtiyaçlara yönelik güncellenmesi mücadelede

etkinliği sağlayacaktır. Okullarda rehberlik etkinlikleri, bireysel danışmanlıklar, grup çalışmaları, aile eğitimleri, akademik başarısı düşük ve okul devamsızlığı olan öğrenciler için destek çalışmaları, servis şoförleri ve kantincilere yönelik verilen eğitimler gibi mücadeleye yönelik faaliyetler hızla hayata geçirilmelidir.

Ayrıca koruyucu ve önleyici çalışmalarda çocuk ve gençlerin yanı sıra öğretmenlerin, ebeveynlerin, sağlık çalışanlarının ve tüm meslek mensuplarının farkındalıklarının sağlanması amacıyla eğitici faaliyetlerle toplumun her kesimine ulaşılması hedeflenmektedir.

Bağımlılığın erken dönemde tespiti, risk etkenlerine yönelik çalışmalarda müdahalelerin başarıya ulaşması için çalışmaların bütüncül bir yaklaşımla sürdürülmesi gerekmektedir. Riskli bireylerin tespiti ile danışmanlık hizmetleriyle başlayan süreci tedavi ve rehabilitasyon süreçleri izlemelidir.

Bağımlılık döngüsünün kırılması ve toplumsal hayata katılımının sağlanmasını amaçlayan sosyal uyum süreci *“Danışma, Tedavi ve Rehabilitasyon Hizmetlerinin Geliştirilmesi ve Yaygınlaştırılması”* bölümünde ayrıntılı olarak ele alınmaktadır.

Çevrimiçi sitelerde koruyucu önleyici tedbirlerin alınmasıyla, kumar sitelerine yönlendirme yapan reklam içeriklerinin sistem sağlayıcıları tarafından denetlenmesi, bu sitelerde banka kredi kartı kullanımının engellenmesi ve yaş doğrulaması yapılması toplumsal koruyucu faktörleri güçlendirmektedir. Maliye Bakanlığı, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu işbirliği ile oluşturulan Mali Suçları Araştırma Kurulu (MASAK) çalışmaları bu yönde kıymetli kazanımlar sağladığından eş güdüm çalışmaları sürdürülmeli ve geliştirilmelidir. İhtiyaçlar doğrultusunda yasal mevzuatın uygulanabilirliği ve denetimlerin güçlendirilmesi çalışmaları İçişleri Bakanlığı tarafından desteklenmektedir. Ayrıca kumar oynama bozukluğu konusunda ulusal bilimsel kapasitenin artırılması, bilgi birikiminin geliştirilmesi, soruna yönelik mevcut durumun tespitinin sağlanması, çözüm önerilerinin geliştirilmesine yönelik çalışmaların planlanmasına yol gösterecektir. Yüksek Öğretim Kurumları, TÜBİTAK ve sivil toplum kuruluşları bu yönde ortak çalışmalar sürdürmelidir. Şans, bahis, talih oyunlarına özendirilmenin engellenmesinde medya yayın sağlayıcılarının hassasiyet göstermeleri de büyük önem taşımaktadır.

2.1. Kumar Bağımlılığını Önleme Çalışmalarının Amacı

Kumar bağımlılığının olumsuz etkileri üzerine bilinçlendirme çalışmaları yapmak ve bağımlılığın önlenmesine yönelik tutum geliştirmek, kumar oynama bozukluğu konusunda bilimsel kapasiteyi artırmak, kumarı özendirici içeriklerin engellemek amacıyla mevzuatta gerekli düzenlenmeleri yapmak.

2.2. Kumar Bağımlılığını Önleme Çalışmalarının Gösterge ve Hedefleri

No	Gösterge	Veri Kaynağı	Hedefler				
			2024	2025	2026	2027	2028
1.	Kumar bağımlılığını önleme kapsamında personelin eğitim alma %'si	1,2,3,4	50	55	60	65	70
2.	Kumar bağımlılığını önleme kapsamında lise öğretime devam eden öğrencilerin eğitim alma %'si	1,2	50	55	60	65	70
3.	Kumar bağımlılığını önleme kapsamında üniversite öğretime devam eden öğrencilerin eğitim alma %'si	4,6	50	60	70	80	90

¹ Milli Eğitim Bakanlığı verilerinden elde edilecektir.

² Türkiye Yeşilay Cemiyeti verilerinden elde edilecektir.

³ Sağlık Bakanlığı verilerinden elde edilecektir.

⁴ Gençlik ve Spor Bakanlığı verilerinden elde edilecektir.

⁶ Yüksek Öğretim Kurulu verilerinden elde edilecektir.

2.3. Kumar Bağımlılığını Önleme Çalışmalarının Yürütülmesinin İnisiyatifleri ve Faaliyetleri

1. Kumar bağımlılığı önleme konusunda ülke genelinde farkındalık faaliyetlerinin yürütülmesi

- 1.1. Tüm topluma yönelik kumar bağımlılığının önlenmesi konusunda farkındalık (eğitim, program, seminer, yürüyüş, stant kurulması vb.) faaliyetlerinin düzenlenmesi
- 1.2. Kumar bağımlılığı önleme konusunda dijital mecralarda kullanılmak üzere çalışmalar yapılması
- 1.3. Sanatsal ve kültürel etkinlikler, özel gün ve haftalara yönelik çalışmalar, dijital gösterim merkezleri vb. düzenlenmesi

2. Kumar bağımlılığı önleme konusunda eğitim programlarının geliştirilmesi ve uygulanması

- 2.1. Gençlere yönelik kumar bağımlılığının önlenmesi konusunda farkındalık amaçlı eğitim, program, seminer vb. düzenlenmesi
- 2.2. İllerde Türkiye Bağımlılıkla Mücadele (TBM) Formatörlerine kumar bağımlılığını önleme konusunda eğitim verilmesi
- 2.3. Formatörler tarafından kumar bağımlılığı önleme konusunda rehber öğretmen / psikolojik danışmanlara uygulayıcı eğitimlerinin verilmesi
- 2.4. Kumar bağımlılığı önleme konusunda öğrencilerin yaş gruplarına ve yetişkinlere yönelik yönelik eğitim modülünün oluşturulması
- 2.5. Öğretim programları ve ders materyallerinde kumar ve şans oyunu bağımlılığını önlemeye yönelik içeriklere yer verilmesi
- 2.6. Bağımlılık danışma hatlarında hizmet veren personele teknoloji ve kumar bağımlılığı konusunda eğitimlerin verilmesi
- 2.7. GSB yurtlarında kalan öğrencilere yönelik Kumar Bağımlılığı konusunda Davranışsal Bağımlılıklar ile Mücadele Farkındalık Eğitimi düzenlenmesi
- 2.8. Gençlik ve Spor İl Müdürlükleri ile gençlik merkezleri, yükseköğrenim yurtları ve spor tesislerinde görev yapan personele (ilçe müdürü, şube müdürü, yurt müdürü, gençlik merkezi müdürü, tesis amiri, yurt müdür yardımcısı, yurt yönetim memuru, antrenör, spor

uzmanı, güvenlik görevlisi, temizlik görevlisi ve ilgili birimlerde görev yapan diğer tüm personel) kumar bağımlılığıyla mücadele farkındalık eğitimi verilmesi

2.9. Gençlik ve Spor İl Müdürlüklerine bağlı birimlerde görev yapan psikolog ve sosyal çalışmacılara kumar bağımlılığıyla mücadele eğitici eğitimi verilmesi

2.10. Yükseköğretim kurumunda örgün eğitime yeni başlayan öğrencilere, bağımlılıkla mücadele kapsamında ilgili yükseköğretim kurumu koordinasyonunda en az 2 saatlik oryantasyon eğitiminin verilmesi

3. Çevrimiçi sitelerde denetim ve takibin sürdürülmesi

3.1. Çevrimiçi yasa dışı bahis ve kumar aracılığı yapan kişilere ilişkin adli ve kolluk birimlerine bilgi paylaşımı yapılması

3.2. İnternet sitelerinde bahis veya kumar sitelerine yönlendirme içeren reklamlara yönelik şikayetlerin ve tespitlerin incelenerek yaptırımların uygulanması

3.3. Her türlü spor etkinliklerinde bahis sitelerinin sponsorluk ve reklam içeriklerinin engellenmesi

3.4. Her türlü spor etkinliklerinde yasa dışı bahis sitelerinin sponsorluk ve reklam faaliyetlerinin engellenmesi

3.5. 6112 sayılı Kanunun 8. Maddesinin 1. Fıkrasının (h) bendinde yer alan “Alkol, tütün ürünleri ve uyuşturucu gibi bağımlılık yapıcı madde kullanımı ile kumar oynamayı özendirici nitelikte olamaz” hükmü uyarınca özendirici nitelikteki yayın içeriklerinin denetlenerek gerekli yaptırımların uygulanması

4. Kumar oynama bozukluğu konusunda ülke genelinde bilimsel kapasitenin arttırılması

4.1. 15 yaş üzeri eğitime devam eden gençlerde kumar oynama davranışının araştırılmasının yapılması

4.2. Genel nüfusta tutum ve davranış araştırmasının yapılması

4.3. Kumar bağımlılığı konusunda makale, tez, bilimsel araştırma yapılmasının teşvik edilmesi

4.4. Kumar ve şans oyunları bağımlılığı konusunda bilimsel araştırmalar yapmak, yapılan çalışmaların yayımlanmasını özendirmek ve bilimsel çalışmaların sayısının artırılması

4.5. Bağımlılık ile mücadele kapsamında faaliyet gösteren uygulama ve araştırma merkezlerinin ve merkezlerin yürüttüğü faaliyet sayısının artırılması

5. Sağlıklı nesiller yetiştirmeye, kumar ve diğer kötü alışkanlıklardan çocuk ve gençleri uzak tutmaya yönelik aktivitelerin planlanması

5.1. Bağımlılıkla mücadele kapsamındaki öğrenci kulüplerinin faaliyetlerine katılan öğrenci sayısının artırılması

5.2. GSB yurtlarında kalan öğrencilere yönelik Kumar Bağımlılığı konusunda farkındalık amaçlı çeşitli başlıklarda atölye (davranışsal bağımlılıklar, psikoloji vb. atölyeler) çalışmalarının düzenlenmesi (Davranışsal Bağımlılıklar ile Mücadele Atölyesi)

5.3. Gençlik merkezlerinden yararlanan gençlerin kötü alışkanlıklardan uzak tutulması amacıyla atölye ve kulüp faaliyetlerine yönlendirilmesi

3. Danışma, Tedavi ve Rehabilitasyon Hizmetlerinin Geliştirilmesi ve Yaygınlaştırılması

Davranışsal bağımlılıklarda tedaviye başlangıç aşaması kolay erişebilir olmalıdır. Tedaviye danışmanlık hizmetiyle başlanması, farkındalık sürecinde olan bireyin ruh sağlığı profesyoneli ile buluşması ve psikososyal destek hizmeti almasıyla gerçekleşmektedir. Sağlıklı Hayat Merkezleri Psikososyal Destek Birimleri tarafından internet, oyun ve kumar bağımlılığına yönelik motivasyonel görüşme, bireysel ve aile görüşmeleri, aile eğitimleri, grup çalışmaları, psikoeğitim uygulamaları gerçekleştirilmektedir. Psikososyal destek biriminde görev yapan psikolog, sosyal çalışmacı ve çocuk gelişimciler tarafından yürütülen hizmetlerin etkinliğinin artırılması amacıyla Davranışsal Bağımlılıklar Mücadele Programı ve eğitimi oluşturulmuştur. Bu kapsamda birinci basamakta görev yapan sağlık profesyonellerine yönelik eğitimler devam etmektedir. Davranışsal bağımlılıklarda tedavinin bütüncül yaklaşımla sürdürülmesi ve bireyin sosyal destek sistemlerine doğru yönlendirilmesi oldukça önemlidir. Sağlıklı Hayat Merkezleri ve Aile Sağlığı Merkezleri hizmet sunumunda gerekli yönlendirmeler sağlanmaktadır.

3.1. Danışma, Tedavi ve Rehabilitasyon Hizmetlerinin Geliştirilmesi ve Yaygınlaştırılmasının Amacı

Danışmanlık, tedavi ve rehabilitasyon hizmeti veren birimlerin sayısını ve etkinliğini artırmak.

3.2. Danışma, Tedavi ve Rehabilitasyon Hizmetlerinin Geliştirilmesi ve Yaygınlaştırılmasının Gösterge ve Hedefleri

N o	Gösterge	Veri Kaynağı	Hedefler				
			2024	2025	2026	2027	2028
1.	Danışmanlık hizmeti veren birimlerin sayısında mevcut duruma göre % artış	³	27	27	27	27	25
2.	Davranışsal bağımlılıklara yönelik tanı, tedavi hizmetleri veren psikiyatri polikliniği yüzdesi %	³	60	70	80	90	100

³ Sağlık Bakanlığı verilerinden elde edilecektir.

3.3. Danışma, Tedavi ve Rehabilitasyon Hizmetlerinin Geliştirilmesi ve Yaygınlaştırılmasının İnisiyatifleri ve Faaliyetleri

1. Kurumların danışmanlık hizmetlerinin güçlendirilmesi

- 1.1.Sağlıklı Hayat Merkezlerinin (SHM) sayısının artırılması
- 1.2.Danışmanlık hizmeti sunan meslek elamanlarına Davranışsal Bağımlılıklar ile Mücadele Programı eğitimi verilmesi
- 1.3.Kumar, internet, akıllı telefon ve oyun oynama bağımlılığına yönelik ikincil önleme çalışmaları kapsamında Okulda Bağımlılığa Müdahale Programının (OBM) öğrencilere uygulanması

2. Sağlık hizmetlerinde tedavi ve rehabilitasyon hizmetlerinin güçlendirilmesi

- 2.1. Psikiyatri polikliniği olan hastanelerde internet oyun oynama bozukluğu ve kumar oynama bozukluğuna yönelik tanı ve tedavi hizmetlerinin verilmesi
- 2.2. İkinci ve üçüncü basamak sağlık hizmetlerinde çocuk-ergen ve yetişkin psikiyatrisi klinik/polikliniklerinin sayısının arttırılması

Belge kapsamında belirtilmiş tüm amaç, gösterge ve hedef ile inisiyatiflerin başarıya ulaşabilmesi için yapılması gereken faaliyetler, bu faaliyetlere atanmış sorumlu kurum ve kuruluşlar ile faaliyetlerin takibi için planlanmış süreç göstergelerine ait hedefler

Davranışsal Bağımlılıklar ile Mücadele

Ulusal Eylem Planında

(2024-2028)

belirlenmiştir.

B-DAVRANIŞSAL BAĞIMLILIKLAR İLE MÜCADELE ULUSAL EYLEM PLANI

2024 - 2028

1. Teknoloji ve İnternetin Bilinçli, Güvenli ve Etkin Kullanımının Sağlanması, Aşırı ve Zararlı Kullanımının Önlenmesi

Amaç: Bilişim teknolojileri ve internetin bilinçli kullanımını sağlamak, bilişim teknolojilerinin aşırı ve zararlı kullanımını önlemeye yönelik çalışmalar yürütmek, bilişim teknolojileri ve internet kullanıcılarına güvenli hizmet sunumunun sağlanmasına yönelik çalışmalar yürütmek

No	İnisiyatif	Faaliyet	Sorumlu ve İş Birliği Yapılacak Kurum / Kuruluş	Süreç Göstergesi	Mevcut Durum	Hedefler				
						2024	2025	2026	2027	2028
1	Bilişim teknolojileri, internetin ve sosyal medyanın bilinçli kullanımı konusunda ülke genelinde farkındalık faaliyetlerinin yürütülmesi	1.1. Toplumun geneline yönelik bilişim teknolojilerinin, internetin ve sosyal medyanın bilinçli, güvenli ve etkin kullanımı konusunda farkındalık amaçlı eğitim düzenlenmesi	- T.C. Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı - Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı - Gençlik ve Spor Bakanlığı - İçişleri Bakanlığı - Milli Eğitim Bakanlığı - Sağlık Bakanlığı - Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı-Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu (BTK) - Diyanet İşleri Başkanlığı - Yüksek Öğretim Kurulu - BMK Üyesi diğer kurumlar	Farkındalık eğitimleri ve ulaşılan kişi sayısı /yüzdesi	Farkındalık çalışmaları ile 2019-2023 yılları arasında ulaşılan toplam kişi sayısı 36.593.812	T.C. Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı eğitim sayısı: 5	T.C. Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı eğitim sayısı: 5	T.C. Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı eğitim sayısı: 5	T.C. Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı eğitim sayısı: 5	T.C. Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı eğitim sayısı: 5
						ASHB Çocukların Yaşam Becerilerinin Güçlendirilmesi ve Geliştirilmesine Yönelik Farkındalık Eğitim Programının oluşturulması (0-6 yaş için ebeveynlere, 7-12, 13-15 ve 16-18 yaş grupları için ebeveynlere ve çocuklara yönelik olmak üzere 7 eğitim programı oluşturulacaktır)	ASHB Koruyucu aile olan, koruyucu aile sırası bekleyen, evlat edinme sırası bekleyen ve "Sosyal ve Ekonomik Destek (SED)" hizmetinden faydalanan ebeveynler ve bu hizmetlerden faydalanan çocukların %40'ına eğitim verilmesi	ASHB Koruyucu aile olan, koruyucu aile sırası bekleyen, evlat edinme sırası bekleyen ve SED hizmetinden faydalanan ebeveynler ve bu hizmetlerden faydalanan çocukların %50'sine eğitim verilmesi	ASHB Koruyucu aile olan, koruyucu aile sırası bekleyen, evlat edinme sırası bekleyen ve SED hizmetinden faydalanan ebeveynler ve bu hizmetlerden faydalanan çocukların %60'ına eğitim verilmesi	ASHB Koruyucu aile olan, koruyucu aile sırası bekleyen, evlat edinme sırası bekleyen ve SED hizmetinden faydalanan ebeveynler ve bu hizmetlerden faydalanan çocukların %70'ine eğitim verilmesi

No	İnisiyatif	Faaliyet	Sorumlu ve İş Birliği Yapılacak Kurum / Kuruluş	Süreç Göstergesi	Mevcut Durum	Hedefler				
						2024	2025	2026	2027	2028
1	Bilişim teknolojileri, internetin ve sosyal medyanın bilinçli kullanımı konusunda ülke genelinde farkındalık faaliyetlerinin yürütülmesi	1.1 Toplumun geneline yönelik bilişim teknolojilerinin, internetin ve sosyal medyanın bilinçli, güvenli ve etkin kullanımı konusunda farkındalık amaçlı eğitim düzenlenmesi	- T.C. Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı - Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı - Gençlik ve Spor Bakanlığı - İçişleri Bakanlığı - Milli Eğitim Bakanlığı - Sağlık Bakanlığı - Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı-Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu (BTK) - Diyanet İşleri Başkanlığı - Yüksek Öğretim Kurulu - BMK Üyesi diğer kurumlar	Farkındalık eğitimleri ve ulaşılan kişi sayısı/yüzdesi	Farkındalık çalışmaları ile 2019-2023 yılları arasında ulaşılan toplam kişi sayısı 36.593.812	MEB (ÖERHGM) 75.000 öğrenci	MEB (ÖERHGM) 100.000 öğrenci	MEB (ÖERHGM) 100.000 öğrenci	MEB (ÖERHGM) 100.000 öğrenci	MEB (ÖERHGM) 100.000 öğrenci
						MEB (ÖERHGM) 5.000 veli	MEB (ÖERHGM) 10.000 veli	MEB (ÖERHGM) 10.000 veli	MEB (ÖERHGM) 10.000 veli	MEB (ÖERHGM) 10.000 veli
						MEB (ÖERHGM) 20.000 öğretmen	MEB (ÖERHGM) 25.000 öğretmen	MEB (ÖERHGM) 25.000 öğretmen	MEB (ÖERHGM) 25.000 öğretmen	MEB (ÖERHGM) 25.000 öğretmen
						MEB-HBÖGM 300.000 kursiyer	MEB-HBÖGM 325.000 kursiyer	MEB-HBÖGM 325.000 kursiyer	MEB-HBÖGM 350.000 kursiyer	MEB-HBÖGM 350.000 kursiyer
						İçişleri Bakanlığı 10.000.000	İçişleri Bakanlığı 10.000.000	İçişleri Bakanlığı 10.000.000	İçişleri Bakanlığı 10.000.000	İçişleri Bakanlığı 10.000.000
						Jandarma 175.000	Jandarma 250.000	Jandarma 300.000	Jandarma 400.000	Jandarma 500.000
						BTK Eğitim/seminer sayısı: 40	BTK Eğitim/seminer sayısı: 25	BTK Eğitim/seminer sayısı: 25	BTK Eğitim/seminer sayısı: 30	BTK Eğitim/seminer sayısı: 30
						Eğitim/seminer verilen kişi sayısı: 7000	Eğitim/seminer verilen kişi sayısı: 4000	Eğitim/seminer verilen kişi sayısı: 4000	Eğitim/seminer verilen kişi sayısı: 5000	Eğitim/seminer verilen kişi sayısı: 5000
						Sağlık Bakanlığı Farkındalık eğitimi ile ulaşılan kişi sayısı: 300.000	Sağlık Bakanlığı Farkındalık eğitimi ile ulaşılan kişi sayısı: 300.000	Sağlık Bakanlığı Farkındalık eğitimi ile ulaşılan kişi sayısı: 300.000	Sağlık Bakanlığı Farkındalık eğitimi ile ulaşılan kişi sayısı: 300.000	Sağlık Bakanlığı Farkındalık eğitimi ile ulaşılan kişi sayısı: 300.000
						Diyanet İşleri Başkanlığı Vaaz, Hutbe ve Konferans Sayısı: 11.000	Diyanet İşleri Başkanlığı Vaaz, Hutbe ve Konferans Sayısı: 11.500	Diyanet İşleri Başkanlığı Vaaz, Hutbe ve Konferans Sayısı: 12.000	Diyanet İşleri Başkanlığı Vaaz, Hutbe ve Konferans Sayısı: 12.500	Diyanet İşleri Başkanlığı Vaaz, Hutbe ve Konferans Sayısı: 13.000

No	İnisiyatif	Faaliyet	Sorumlu ve İş Birliği Yapılacak Kurum / Kuruluş	Süreç Göstergesi	Mevcut Durum	Hedefler				
						2024	2025	2026	2027	2028
1	Bilişim teknolojileri, internetin ve sosyal medyanın bilinçli kullanımı konusunda ülke genelinde farkındalık faaliyetlerinin yürütülmesi					Eğitimlerde ulaşılan kişi sayısı 3.000.000	Eğitimlerde ulaşılan kişi sayısı 3.250.000	Eğitimlerde ulaşılan kişi sayısı 3.500.000	Eğitimlerde ulaşılan kişi sayısı 3.750.000	Eğitimlerde ulaşılan kişi sayısı 4.000.000
						YÖK Farkındalık eğitimleri ve ulaşılan öğrenci yüzdesi 3%	YÖK Farkındalık eğitimleri ve ulaşılan öğrenci yüzdesi 3%	YÖK Farkındalık eğitimleri ve ulaşılan öğrenci yüzdesi 4%	YÖK Farkındalık eğitimleri ve ulaşılan öğrenci yüzdesi 4%	YÖK Farkındalık eğitimleri ve ulaşılan öğrenci yüzdesi 4%
						YÖK Dijital Ortamda 55%	YÖK Dijital Ortamda 60%	YÖK Dijital Ortamda 65%	YÖK Dijital Ortamda 70%	YÖK Dijital Ortamda 75%
		1.2. Toplumun geneline yönelik bilişim teknolojilerinin, internetin ve sosyal medyanın bilinçli, güvenli ve etkin kullanımı konusunda farkındalık amaçlı seminer, yürüyüş, stant kurulması gibi etkinliklerin düzenlenmesi	- T.C. Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı - Milli Eğitim Bakanlığı	T.C. Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı Devlet teşviki tanıtım günlerinde bağımlılıkla ilgili stant açılma %'si		%100	%100	%100	%100	%100
				MEB (DÖGM) Okullarda edebiyat, kültür, sanat ve bilim alanlarında düzenlenen yarışma sayısı		1	1	1	1	1
				MEB (ÖERHGM) Farkındalık amaçlı eğitim, program, seminer gibi etkinliklere katılan öğrenci sayısı		1000	1000	1000	1000	1000

No	İnisiyatif	Faaliyet	Sorumlu ve İş Birliği Yapılacak Kurum / Kuruluş	Süreç Göstergesi	Mevcut Durum	Hedefler				
						2024	2025	2026	2027	2028
1	Bilişim teknolojileri, internetin ve sosyal medyanın bilinçli kullanımı konusunda ülke genelinde farkındalık faaliyetlerinin yürütülmesi	1.3. Öğrencilerin toplu halde bulundukları yerlerde (okullar, yurtlar, gençlik merkezleri, gençlik kampları) teknolojinin bilinçli, etkin, amacına uygun kullanımını içeren, bilgilendirme, bilinçlendirme faaliyetleri (yarışma, etkinlik, tiyatro yapılması, afiş, broşür dağıtılması vb.) planlanması, gençlere yönelik farkındalık faaliyetlerinin gerçekleştirilmesi	- Gençlik ve Spor Bakanlığı - Kültür ve Turizm Bakanlığı - Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı - Milli Eğitim Bakanlığı - Sağlık Bakanlığı - Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı-Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu (BTK) - Türkiye Yeşilay Cemiyeti	GSB yurtlarında kalan öğrencilere yönelik yapılan bilinçlendirme faaliyetleriyle (atölye çalışmaları ve Teknoloji, Siber Güvenlik ve Kişisel Verilerin Korunması konulu seminerler) ulaşılan kişi sayısı		GSB Atölye çalışmaları: 1000 öğrenci Seminerler: 2500 öğrenci	GSB Atölye çalışmaları: 1500 öğrenci Seminerler: 5.000 öğrenci	GSB Atölye çalışmaları: 2000 öğrenci Seminerler: 10.000 öğrenci	GSB Atölye çalışmaları: 2500 öğrenci Seminerler: 12.500 öğrenci	GSB Atölye çalışmaları: 3000 öğrenci Seminerler: 15.000 öğrenci
				GSB Gençlik merkezlerinden yararlanan gençlere yönelik bilinçlendirme faaliyetleriyle (Bağımlılıkla Mücadele farkındalık eğitimleri ve Sanal Hayatta Kaybettiğimiz Gerçekler, Sosyal Medyadan Sosyal Meydana farkındalık etkinlikleri) ulaşılan kişi sayısı		GSB Farkındalık Eğitimi: 40.000 Farkındalık etkinlikleri 90.000	GSB Farkındalık Eğitimi: 40.000 Farkındalık etkinlikleri 100.000	GSB Farkındalık Eğitimi: 40.000 Farkındalık etkinlikleri 110.000	GSB Farkındalık Eğitimi: 40.000 Farkındalık etkinlikleri 120.000	GSB Farkındalık Eğitimi: 40.000 Farkındalık etkinlikleri 130.000
				Kültür ve Turizm Bakanlığı Farkındalık etkinlik sayısı ve ulaşılan öğrenci sayısı		Etkinlik sayısı: 200 Farkındalık Eğitimi: 15.000 öğrenci	Etkinlik sayısı: 100 Farkındalık Eğitimi: 18.500 öğrenci	Etkinlik sayısı: 125 Farkındalık Eğitimi: 21.000 öğrenci	Etkinlik sayısı: 125 Farkındalık Eğitimi: 23.500 öğrenci	Etkinlik sayısı: 125 Farkındalık Eğitimi: 25.000 öğrenci

No	İnisiyatif	Faaliyet	Sorumlu ve İş Birliği Yapılacak Kurum / Kuruluş	Süreç Göstergesi	Mevcut Durum	Hedefler				
						2024	2025	2026	2027	2028
1	Bilişim teknolojileri, internetin ve sosyal medyanın bilinçli kullanımı konusunda ülke genelinde farkındalık faaliyetlerinin yürütülmesi	1.4. Kurum personeli ve burada hizmet alan ebeveynlere ve çocuklara bilişim teknolojileri ve internetin bilinçli, güvenli etkin kullanımının sağlanması, aşırı ve zararlı kullanımın önlenmesi konusunda farkındalık amaçlı eğitimler gerçekleştirilmesi	• Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı	İhtisaslaştırılmış Çocuk Evleri Sitesinde korunma ve bakım altında bulunan çocuklar ve bu kuruluşlarda çalışan personelden eğitim alanların yüzdesi		İhtisaslaştırılmış Çocuk Evleri Sitesinde korunma ve bakım altında bulunan çocukların ve Personelin % 70'ine eğitim verilmesi	İhtisaslaştırılmış Çocuk Evleri Sitesinde korunma ve bakım altında bulunan çocukların ve Personelin % 75'ine eğitim verilmesi	İhtisaslaştırılmış Çocuk Evleri Sitesinde korunma ve bakım altında bulunan çocukların ve Personelin % 80'ine eğitim verilmesi	İhtisaslaştırılmış Çocuk Evleri Sitesinde korunma ve bakım altında bulunan çocukların ve Personelin % 85'ine eğitim verilmesi	İhtisaslaştırılmış Çocuk Evleri Sitesinde korunma ve bakım altında bulunan çocukların ve Personelin % 90'ına eğitim verilmesi
		1.5. Bilişim teknolojileri konusunda bilgilendirici materyallerin hazırlanması ve yayınlanması	• Türkiye Yeşilay Cemiyeti • Milli Eğitim Bakanlığı • Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı • Sağlık Bakanlığı	Türkiye Yeşilay Cemiyeti tarafından Hazırlanan materyal sayısı ve çeşidi (kamu spotu, video, zorunlu yayın, animasyon, kısa film, çizgi film ve video)	3 çalışma defteri, 5 animasyon, 2 şarkı, 5 hikâye kitabı, 8 sunum içeriği, 3 kılavuz kitap	Eğitim materyalleri hazırlanması	Eğitim materyalleri hazırlanması	Eğitim materyalleri hazırlanması	Eğitim materyalleri hazırlanması	Eğitim materyalleri hazırlanması
				MEB (DÖGM) tarafından düzenlenen faaliyet ve hazırlanan materyal sayısı		Hazırlanan materyal sayısı: 10	Hazırlanan materyal sayısı: 10	Hazırlanan materyal sayısı: 10	Hazırlanan materyal sayısı: 10	Hazırlanan materyal sayısı: 10
		1.5.1. Medya okuryazarlığının yaygınlaştırılması ve medya okuryazarlığı konusunda farkındalık oluşturmak amacıyla 9 yaş üzeri için hazırlanarak ilk sayısı Ocak 2023 de çıkan Medya ve Çocuk dergisinin yeni sayılarının yayınlanması.	• Radyo ve Televizyon Üst Kurulu	Derginin erişime açılması.	Derginin içerik çalışması devam etmektedir. İlk sayı 2023 yılında yayınlanmıştır ve 7.000 okura ulaşmıştır. Gelecek sayıların ücretsiz olarak dijital ortamda yayınlanması planlanmaktadır.	Medya ve Çocuk dergisinin 2. sayının erişime açılması.	Medya ve Çocuk dergisinin 3. sayının erişime açılması.	Medya ve Çocuk dergisinin 4. sayının erişime açılması.	Medya ve Çocuk dergisinin 5. sayının erişime açılması.	Medya ve Çocuk dergisinin 6. sayının erişime açılması.

No	İnisiyatif	Faaliyet	Sorumlu ve İş Birliği Yapılacak Kurum / Kuruluş	Süreç Göstergesi	Mevcut Durum	Hedefler				
						2024	2025	2026	2027	2028
1	Bilişim teknolojileri, internetin ve sosyal medyanın bilinçli kullanımı konusunda ülke genelinde farkındalık faaliyetlerinin yürütülmesi	1.5.2. Çocukların Yaşam Becerilerinin Güçlendirilmesi ve Geliştirilmesine Yönelik Farkındalık Eğitimi Programı içeriği kapsamında bilişim teknolojilerinin bilinçli ve güvenli kullanımını, aşırı kullanımı önlemeyi de içeren ebeveyn ve çocuk kılavuz materyalleri hazırlanması ve web sitesinde yayınlanması	• Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı	Hazırlanan materyal sayısı		1 kılavuz (0-6 Yaş grubu ebeveynlere yönelik Dijital Ebeveynlik bilgilendirme materyali hazırlanması ve web sitesinde yayınlanması)	6 kılavuz (7-12, 13-15 ve 16-18 yaş gruplarına yönelik olarak ebeveynlere ve çocuklar için ayrı bilgilendirme materyali hazırlanması ve web sitesinde yayınlanması)			
		1.6. Bilişim teknolojilerinin bilinçli, güvenli kullanılmasına yönelik kamu spotu, zorunlu yayın, animasyon, kısa film, çizgi film ve videoların hazırlanması	• Türkiye Yeşilay Cemiyeti • Milli Eğitim Bakanlığı • Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı • Sağlık Bakanlığı • Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı- Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu (BTK) • Radyo ve Televizyon Üst Kurulu	Türkiye Yeşilay Cemiyeti tarafından yayınlanan video veya çizgi film sayısı	"Bırakabilirsin", "Bağımsız Gençlik" ve "Yeşilay Danışmanlık Merkezi (YEDAM)" kamu spotları sinemalarda; filmlerden önce ve film aralarında gösterilmiştir.	1 çizgi film veya 1 video		1 çizgi film veya 1 video		1 çizgi film veya 1 video
				Milli Eğitim Bakanlığı (DÖGM) Çocuk ve gençlere yönelik farkındalık çalışmalarında kullanılmak üzere hazırlanan video sayısı		1	1	1	1	1

No	İnisiyatif	Faaliyet	Sorumlu ve İş Birliği Yapılacak Kurum / Kuruluş	Süreç Göstergesi	Mevcut Durum	Hedefler				
						2024	2025	2026	2027	2028
1	Bilişim teknolojileri, internetin ve sosyal medyanın bilinçli kullanımı konusunda ülke genelinde farkındalık faaliyetlerinin yürütülmesi	1.6.1 İdari tedbir sonucu yayını durdurulan programların yerine aynı yayın kuşağında yayınlanmak üzere "medya okuryazarlığı, teknolojinin bilinçli kullanımı" konulu programların öncelikli olarak yayınının sağlanması	• Radyo ve Televizyon Üst Kurulu	İdari tedbir nedeniyle kamuya yararlı program yayınlanma sayısı	Medya okuryazarlığı konulu bir adet ikame program bulunmaktadır.	2024 yılında idari tedbir sonucu yayınlanan "medya okuryazarlığı, teknolojinin bilinçli kullanımı" konulu kamuya yararlı yayın sayısı	2025 yılında idari tedbir sonucu yayınlanan "medya okuryazarlığı, teknolojinin bilinçli kullanımı" konulu kamuya yararlı yayın sayısı	2026 yılında idari tedbir sonucu yayınlanan "medya okuryazarlığı, teknolojinin bilinçli kullanımı" konulu kamuya yararlı yayın sayısı	2027 yılında idari tedbir sonucu yayınlanan "medya okuryazarlığı, teknolojinin bilinçli kullanımı" konulu kamuya yararlı yayın sayısı	2028 yılında idari tedbir sonucu yayınlanan "medya okuryazarlığı, teknolojinin bilinçli kullanımı" konulu kamuya yararlı yayın sayısı
		1.7.Davranışsal Bağımlılık konulu oyunların repertuvara alınması	• Kültür ve Turizm Bakanlığı	Davranışsal Bağımlılık konulu oyunların yerleşik ve turne bölgelerinde temsil sayısı		20 temsil	20 temsil	20 temsil	30 temsil	30 temsil
2	Bilişim teknolojilerinin, internetin ve sosyal medyanın bilinçli kullanımı konusunda eğitim programlarının geliştirilmesi ve uygulanması	2.1. Türkiye Bağımlılıkla Mücadele (TBM) Programı Eğitimleri kapsamında bilişim teknolojilerinin, internetin ve sosyal medyanın bilinçli, güvenli ve etkin kullanımı ile ilgili eğitim verilmesi	• Türkiye Yeşilay Cemiyeti • Milli Eğitim Bakanlığı • Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı	MEB (HBÖGM) Eğitim alan formatör sayısı	812 formatör bulunmaktadır.	İlave 100 Formatör	İlave 150 formatör		İlave 100 Formatör	
		2.2. Davranışsal Bağımlılığı önlemeye yönelik grup müdahale programlarının uygulayıcı eğitimlerinin yapılması	• Milli Eğitim Bakanlığı	MEB (ÖERHGM) Eğitimlere katılan öğretmen sayısı	362 rehber öğretmen / psikolojik danışman		İlave 100 Uygulayıcı	İlave 100 Uygulayıcı		İlave 100 Uygulayıcı

No	İnisiyatif	Faaliyet	Sorumlu ve İş Birliği Yapılacak Kurum / Kuruluş	Süreç Göstergesi	Mevcut Durum	Hedefler				
						2024	2025	2026	2027	2028
2	Bilişim teknolojilerinin, internetin ve sosyal medyanın bilinçli kullanımı konusunda eğitim programlarının geliştirilmesi ve uygulanması	2.3. Ortaokul ve lise öğrencileri için hazırlanan Davranışsal Bağımlılığı önlemeye yönelik programların uygulanması	• Milli Eğitim Bakanlığı	MEB (ÖERHGM) Eğitimlere katılan öğrenci sayısı		2500	2500	2500	2500	2500
		2.4. Bilişim teknolojilerinin, internetin ve sosyal medyanın güvenli, faydalı ve etkin kullanımı ile ilgili konulara, öğretim programı hazırlama/geliştirme çalışmalarında ve ders materyallerinde yer verilmesi	• Milli Eğitim Bakanlığı	MEB (MTEGM) Öğretim programı sayısı	Mesleki ve teknik ortaöğretimde uygulanan alanların seçebileceği "Sosyal Medya" dersinde güvenli internet, siber güvenlik ve veri güvenliği gibi konulara yer verilmiştir.		1	1	Bilişim teknolojilerinin , internetin ve sosyal medyanın güvenli, faydalı ve etkin kullanımı ile ilgili konulara, öğretim programı geliştirme çalışmalarında yer verilmesi	Bilişim teknolojilerinin , internetin ve sosyal medyanın güvenli, faydalı ve etkin kullanımı ile ilgili konulara, öğretim programı geliştirme çalışmalarında yer verilmesi
		2.5. Bağımlılık danışma hatlarında hizmet veren personele teknoloji bağımlılığı konusunda eğitimlerin verilmesi	• Sağlık Bakanlığı	Eğitim verilen personel sayısı		Eğitim içeriklerinin oluşturulması	75	75	50	50
		2.6. Formatörler tarafından her yaş düzeyine göre bilişim teknolojilerinin bilinçli, güvenli ve etkin kullanımı ile ilgili uygulayıcı eğitimlerinin verilmesi	• Milli Eğitim Bakanlığı • Türkiye Yeşilay Cemiyeti	MEB (HBÖGM) TBM Uygulayıcı Sayısı	33.389 uygulayıcı rehber öğretmen / psikolojik danışman bulunmaktadır	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000
		2.7. Türkiye Bağımlılıkla Mücadele (TBM) Programı Eğitimleri uygulayıcıları tarafından öğrencilere yaş gruplarına göre bilişim teknolojilerinin bilinçli, güvenli ve etkin kullanımı ile ilgili eğitimlerin verilmesi	• Milli Eğitim Bakanlığı • Türkiye Yeşilay Cemiyeti	MEB (ÖERHGM) Eğitim alan öğrenci sayısı	2022-2023 eğitim öğretim yılında 5.224.353 öğrenciye TBM programı teknoloji bağımlılığı modülü eğitimi verilmiştir. (e-rehberlik sisteminden	150.000 öğrenci	200.000 öğrenci	250.000 öğrenci	300.000 öğrenci	300.000 öğrenci

No	İnisiyatif	Faaliyet	Sorumlu ve İş Birliği Yapılacak Kurum / Kuruluş	Süreç Göstergesi	Mevcut Durum	Hedefler				
						2024	2025	2026	2027	2028
2	Bilişim teknolojilerinin, internetin ve sosyal medyanın bilinçli kullanımı konusunda eğitim programlarının geliştirilmesi ve uygulanması				alınan verilerdir) 1.020.467 öğrenciye TBM programı teknoloji bağımlılığı modülü eğitimi verilmiştir.(1 Eylül- 31 Aralık 2023 tarihleri)					
				MEB (ÖERHGM) Eğitim alan veli sayısı	2022-2023 eğitim öğretim yılında 486.356 veliye TBM programı teknoloji bağımlılığı modülü eğitimi verilmiştir.(e-rehberlik sisteminden alınan verilerdir) 63.173 veliye TBM programı teknoloji bağımlılığı modülü eğitimi verilmiştir.(1 Eylül- 31 Aralık 2023 tarihleri)	25.000 veli	50.000 veli	50.000 veli	50.000 veli	50.000 veli
				MEB (ÖERHGM) Eğitim alan öğretmen sayısı	2022-2023 eğitim öğretim yılında 117.465 öğretmene TBM programı teknoloji bağımlılığı modülü eğitimi verilmiştir.(e-rehberlik sisteminden alınan verilerdir) 11.782 öğretmene TBM programı teknoloji	25.000 öğretmen	50.000 öğretmen	50.000 öğretmen	50.000 öğretmen	50.000 öğretmen

No	İnisiyatif	Faaliyet	Sorumlu ve İş Birliği Yapılacak Kurum / Kuruluş	Süreç Göstergesi	Mevcut Durum	Hedefler				
						2024	2025	2026	2027	2028
2	Bilişim teknolojilerinin, internetin ve sosyal medyanın bilinçli kullanımı konusunda eğitim programlarının geliştirilmesi ve uygulanması				bağımlılığı modülü eğitimi verilmiştir.(1 Eylül- 31 Aralık 2023 tarihleri)					
		2.8. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı tarafından Aile Eğitim Programı kapsamında “Medyaı tanımak”, “Medyaı Kavramak”, “Bilinçli Medya Kullanımı” ve “Aile ve İnternet” konularında verilen eğitimlerin yaygınlaştırılması	• Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı • Milli Eğitim Bakanlığı • Üniversiteler • Yerel Yönetimler • BMK Üyesi diğer kurumlar	Eğitim verilen kişi sayısı	406.803 (2013-2023)	90.000 kişi	50.000 kişi	50.000 kişi	50.000 kişi	50.000 kişi
		2.9.Türkiye Bağımlılıkla Mücadele (TBM) Programı Eğitimleri kapsamında teknoloji bağımlılığı alanında eğitim verilmesi	• Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı • Türkiye Yeşilay Cemiyeti	Eğitim verilen kişi sayısı	TBM Eğitimleri kapsamında 2022’den 2024 Ocak ayına kadar toplamda 92.570 kişiye, 2023 yılında ise 36.221 kişiye teknoloji bağımlılığı ile mücadele alanında farkındalık eğitimleri verilmiştir.	28.000	28.000	28.000	28.000	28.000
		2.10. Siber zorbalığın önlenmesine yönelik eğitimlerin yapılması(Milli Eğitim Bakanlığına Bağlı resmi ve özel okullar)	• Milli Eğitim Bakanlığı	MEB (ÖERHGM) Eğitimlere katılan öğrenci sayısı		100.000	200.000	200.000	200.000	200.000
				MEB (ÖERHGM) Eğitimlere katılan veli sayısı		15.000	30.000	30.000	30.000	30.000
				MEB (ÖERHGM) Eğitimlere katılan		15.000	30.000	30.000	30.000	30.000

No	İnisiyatif	Faaliyet	Sorumlu ve İş Birliği Yapılacak Kurum / Kuruluş	Süreç Göstergesi	Mevcut Durum	Hedefler				
						2024	2025	2026	2027	2028
2	Bilişim teknolojilerinin, internetin ve sosyal medyanın bilinçli kullanımı konusunda eğitim programlarının geliştirilmesi ve uygulanması			öğretmen sayısı						
		2.11. ÖBA üzerinden öğretmenlere Fatih Projesi, BT'nin ve İnternetin Bilinçli ve Güvenli Kullanımı Kursu verilmesi	• Milli Eğitim Bakanlığı	MEB (YEĞİTEK) Kursu katılım sağlayan öğretmen sayısı	FATİH Projesi, BT'nin, İnternetin Bilinçli, Güvenli Kullanımı kursuna 6.087 öğretmen katılmıştır.	8.000 Öğretmen	10.000 Öğretmen	10.000 Öğretmen	15.000 öğretmen	15.000 öğretmen
		2.12. Öğrencilerin dijital becerilerinin geliştirilmesi amacıyla; teknoloji ve internetin bilinçli, güvenli ve etkin kullanımının sağlanması, aşırı ve zararlı kullanımının önlenmesi kapsamında gereken bilginin uygun derslere ait ders kitaplarında sistematik ve bütüncül olarak sunulması	• Milli Eğitim Bakanlığı	MEB (TTKB) Teknoloji ve internetin bilinçli, güvenli ve etkin kullanımının sağlanması, aşırı ve zararlı kullanımının önlenmesi konusunun ders kitaplarına yansıtılma oranı	Türkçe, Sosyal Bilgiler, Türk Dili ve Edebiyatı, Felsefe gibi hem temel eğitim hem de ortaöğretim derslerine ait ders kitaplarında dijital okuryazarlığı ile ilgili içerikler yer almaktadır.	100	100	100	100	100
		2.13. Yükseköğretim kurumları ile diğer kurum/kuruluşlarla müşterek yürütülen proje/faaliyet/etkinlik sayısının artırılarak bağımlılıkla mücadele alanında eş güdüm sağlanması	• Yüksek Öğretim Kurulu • BMK Üyesi diğer kurumlar	Müşterek yürütülen proje/faaliyet/etkinlik sayısı		600	650	700	750	800
		2.14. Yükseköğretim kurumlarında "Bağımlılık ile Mücadele" seçmeli ders sayısının artırılarak yükseköğretim kurumlarında öğrenim gören öğrencilerin farkındalığının artırılması	• Yüksek Öğretim Kurulu	Müfredatında, "Bağımlılık ile Mücadele" seçmeli dersinin yer aldığı program ve ders alan öğrenci sayısı		Program sayısı: 400 Öğrenci sayısı: 12.00	Program sayısı: 420 Öğrenci sayısı: 12.600	Program sayısı: 440 Öğrenci sayısı: 13.200	Program sayısı: 460 Öğrenci sayısı: 13.800	Program sayısı: 480 Öğrenci sayısı: 14.400

No	İnisiyatif	Faaliyet	Sorumlu ve İş Birliği Yapılacak Kurum / Kuruluş	Süreç Göstergesi	Mevcut Durum	Hedefler				
						2024	2025	2026	2027	2028
2	Bilişim teknolojilerinin, internetin ve sosyal medyanın bilinçli kullanımı konusunda eğitim programlarının geliştirilmesi ve uygulanması	2.15 Yükseköğretim kurumunda örgün eğitime yeni başlayan öğrencilere, bağımlılıkla mücadele kapsamında ilgili yükseköğretim kurumu koordinasyonunda en az 2 saatlik oryantasyon eğitiminin verilmesi	• Üniversiteler • Yüksek Öğretim Kurulu • Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı • Türkiye Yeşilay Cemiyeti	Üniversitelerde oryantasyon eğitimi verilen öğrenci yüzdesi		40%	45%	50%	55%	60%
		2.16. Gençlik ve Spor İl Müdürlüklerine bağlı birimlerde görev yapan psikolog ve sosyal çalışmacılara teknoloji bağımlılığıyla mücadele eğitici eğitimi verilmesi	• Gençlik ve Spor Bakanlığı	Eğitici eğitimi verilen personel sayısı		120 personel	120 personel	120 personel	120 personel	120 personel
		2.17. Türkiye Bağımlılıkla Mücadele (TBM) Programı Eğitimleri kapsamında teknoloji bağımlılığı alanında verilen eğitimlerin etki analizinin yapılması	• Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı	Eğitim verilen kişilerin en az %25'ine ön test son test uygulaması yapılması	Yapılan TBM eğitimlerinde ön test – son test yöntemi ile etki analizi yapılmaktadır.	%25	%25	%25	%25	%25
3	Çocukların ve gençlerin bilişim teknolojilerini faydalı kullanımının teşvik edilmesi	3.1. GSB yurtlarında kalan öğrencilere yönelik bilişim teknolojilerinin, etkin kullanımı (Temel Robotik Kodlama, Solidworks, Hızlı Klavye, Grafik ve Animasyon, Bilgisayar Programlama Teknikleri, WEB Tasarımı, Bilgisayar- Office Word- Exell, 3D Printer, Autocad) konularında kurs açılması	• Gençlik ve Spor Bakanlığı	Eğitim alan öğrenci sayısı		1.500 öğrenci	2.000 öğrenci	2500 öğrenci	3000 öğrenci	3500 öğrenci
		3.2. Gençlik merkezlerinden yararlanılan gençlere yönelik bilişim teknolojilerinin, internetin ve sosyal medyanın bilinçli ve etkin kullanımı amacıyla “İnovasyon Atölyesi” eğitimlerinin	• Gençlik ve Spor Bakanlığı	Eğitim alan genç sayısı		60.000 genç	70.000 genç	80.000 genç	90.000 genç	100.000 genç

No	İnisiyatif	Faaliyet	Sorumlu ve İş Birliği Yapılacak Kurum / Kuruluş	Süreç Göstergesi	Mevcut Durum	Hedefler				
						2024	2025	2026	2027	2028
3	Çocukların ve gençlerin bilişim teknolojilerini faydalı kullanımlarının teşvik edilmesi	gerçekleştirilmesi								
		3.3. Gençlik merkezlerinden yararlanan gençlerin bilişim teknolojilerini faydalı kullanımlarının teşvik edilmesi amacıyla Bilim ve Teknoloji Kulübü faaliyetlerinin gerçekleştirilmesi	• Gençlik ve Spor Bakanlığı	Kulüp faaliyetlerine katılan genç sayısı		150.000 genç	160.000 genç	170.000 genç	180.000 genç	190.000 genç
		3.4. Kültür ve Turizm Bakanlığına bağlı sanat birimleri (orkestra, koro ve topluluklar) tarafından gerçekleştirilen eğitim konserleri öncesinde ilgili kurumlar tarafından bilgilendirme faaliyetlerinin yapılması	• Kültür ve Turizm Bakanlığı • Milli Eğitim Bakanlığı • Türkiye Yeşilay Cemiyeti	Bilgilendirme faaliyeti yapılan eğitim konseri sayısı	Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü sanat birimleri tarafından eğitim konserleri gerçekleştirilmektedir.	5	5	5	5	5
4	Sağlıklı nesiller yetiştirmeye, çocuk ve gençleri kötü alışkanlıklardan uzak tutmaya yönelik aktivitelerin planlanması	4.1. Çocuk ve gençleri kötü alışkanlıklardan korumak için spor etkinliklerine yönlendirmek amacıyla Yüzme Bilmeyen Kalmasın projesinin yaygınlaştırılması	• Gençlik ve Spor Bakanlığı	Faaliyetlere katılan kişi sayısı	Proje 2018 yılından günümüze Yüzme Bilmeyen Kalmasın (YBK) sloganı ile sürdürülürken 2024 yılından itibaren "YBK Projesi Gelişim Programı" adı altında daha nitelikli eğitim ile devam edecektir.	2.300.000	2.300.000	2.300.000	2.300.000	2.400.000
		4.2. Çocuk ve gençleri kötü alışkanlıklardan korumak için spor etkinliklerine yönlendirmek amacıyla "Sokaklar Bizim Projesi"ne yeni spor dallarının ilave edilerek zenginleştirilmesi	• Gençlik ve Spor Bakanlığı	Faaliyetlere katılan kişi sayısı	Proje 2019 Yılından günümüze 3x3 Sokak Basketbolu ile sürdürülürken Mart ayı itibarıyla futbol spor dalı x5	35.000 kişi	40.000 kişi	43.000 kişi	45.000 kişi	50.000 kişi

No	İnisiyatif	Faaliyet	Sorumlu ve İş Birliği Yapılacak Kurum / Kuruluş	Süreç Göstergesi	Mevcut Durum	Hedefler				
						2024	2025	2026	2027	2028
4	Sağlıklı nesiller yetiştirmeye, çocuk ve gençleri kötü alışkanlıklardan uzak tutmaya yönelik aktivitelerin planlanması				minyatür kale futbol maçları ile zenginleştirilmiştir					
		4.3. İlkokul, ortaokul ve lise kademelerindeki öğrencilerin, belirli dallarda ve oyun türlerinde spor yapmaları ve yarışmalara katılmalarının teşvik edilmesi	• Gençlik ve Spor Bakanlığı	Okul sporlarına katılan öğrenci sayısı	2024 Ocak ayında 276.005 öğrenci belirli spor dalları ve oyun türlerinde faaliyetlere katılım sağlamıştır.	2.750.000 öğrenci	2.790.000 öğrenci	2.830.000 öğrenci	2.870.000 öğrenci	2.900.000 öğrenci
		4.4. Temel eğitim seviyesindeki öğrencilere yönelik bilimsel, kültürel, sanatsal, sportif etkinlikler ile toplum hizmeti çalışmalarının gerek okul içi gerekse okul dışı faaliyetlerle (tiyatro, yarışma, geleneksel çocuk oyunları, geziler vb.) artırılması ve yaygınlaştırılması	• Milli Eğitim Bakanlığı	MEB (TEGM) Öğrenci katılım oranı	%20	%30	%40	%40	%50	%50
		4.5. Bağımlılıkla mücadele kapsamındaki öğrenci kulüplerinin faaliyetlerine katılan öğrenci sayısının artırılması	• Üniversiteler • Yüksek Öğretim Kurulu • Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı • Gençlik ve Spor Bakanlığı • Türkiye Yeşilay Cemiyeti	Üniversitelerin ilgili öğrenci kulüplerine katılan öğrenci sayısı		25.000	27.500	30.000	32.500	35.000
5	Bilişim teknolojilerinin, internetin, sosyal medyanın aşırı ve zararlı kullanımını önleme konusunda ülke genelinde bilimsel kapasitenin artırılması	5.1. Tüm kamu kurumlarının ve STK'ların katılım sağlayacağı bilişim teknolojilerinin, internetin ve sosyal medyanın bilinçli kullanımı konulu ulusal/uluslararası çalıştay/kongrelerin yapılması	• Türkiye Yeşilay Cemiyeti	Uluslararası bilimsel etkinlik sayısı	Yeşilay'ın uluslararası hakemli akademik dergisi Addicta:The Turkish Journal on Addictions 2023 yılı sayılarında davranışsal	1 bilimsel etkinlik		1 bilimsel etkinlik		1 bilimsel etkinlik

No	İnisiyatif	Faaliyet	Sorumlu ve İş Birliği Yapılacak Kurum / Kuruluş	Süreç Göstergesi	Mevcut Durum	Hedefler				
						2024	2025	2026	2027	2028
5	Bilişim teknolojilerinin, internetin, sosyal medyanın aşırı ve zararlı kullanımını önleme konusunda ülke genelinde bilimsel kapasitenin artırılması				bağımlılık özelinde 14 bilimsel makaleye yer verilmiştir.					
		5.2. Bilişim teknolojilerinin, internetin ve sosyal medyanın aşırı ve zararlı kullanımı konusunda saha çalışmalarının yapılması	• Milli Eğitim Bakanlığı	MEB (ÖERHGM) Ülke genelini yansıtan, özellikle gençlere ve çocuklara yönelik araştırma yapılma durumu	Mevcut duruma ilişkin araştırma bulunmamaktadır	Araştırmanın uygulanması ve raporlanması	Araştırma raporlarına göre ihtiyaç analizi	Araştırma sonucuna göre ihtiyaca yönelik mevcut içeriklerin gözden geçirilmesi ve revize edilmesi		
		5.3. İnternet bağımlılığı ile sosyal destek ve sosyal medya tutumu arasındaki ilişkiye yönelik saha araştırması yapılması	• Milli Eğitim Bakanlığı	MEB (ÖERHGM) Ülke genelini yansıtan, özellikle gençlere ve çocuklara yönelik araştırma yapılma durumu	Mevcut duruma ilişkin araştırma bulunmamaktadır.	Araştırmanın uygulanması	Araştırmanın raporlanması	Araştırma sonucuna göre ihtiyaca yönelik mevcut içeriklerin gözden geçirilmesi ve revize edilmesi		
		5.4. Bilişim teknolojilerinin, internetin ve sosyal medyanın etkileri, aşırı ve zararlı kullanımı konusunda bilimsel araştırmalar yapılması ve yayınlanmasının özendirilmesi	• Türkiye Yeşilay Cemiyeti • Gençlik ve Spor Bakanlığı • Sağlık Bakanlığı • Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK)	Ülke genelini yansıtan, gençlere, çocuklara ve ebeveynlere yönelik bilimsel araştırmalar yapılma durumu	“15 Yaş ve Üzeri Nüfusta Sağlık Davranış Araştırması 2022” projesi tamamlanmıştır. 2 Addicta dergisi, 14 bilimsel makale	2 araştırma	1 araştırma	1 araştırma	1 araştırma	1 araştırma
			• Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı-Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu (BTK)	Ülke genelini yansıtan, gençlere, çocuklara ve ebeveynlere yönelik bilimsel araştırmalar yapılma durumu		2 araştırma	2 araştırma	2 araştırma	2 araştırma	2 araştırma

No	İnisiyatif	Faaliyet	Sorumlu ve İş Birliği Yapılacak Kurum / Kuruluş	Süreç Göstergesi	Mevcut Durum	Hedefler				
						2024	2025	2026	2027	2028
5	Bilişim teknolojilerinin, internetin, sosyal medyanın aşırı ve zararlı kullanımını önleme konusunda ülke genelinde bilimsel kapasitenin artırılması	5.5. Bilişim teknolojileri, internet, sosyal medya ve davranışsal bağımlılık konusunda bilimsel araştırmalar yapmak, yapılan çalışmaların yayımlanmasını özendirmek ve bilimsel çalışmaların sayısı artırmak	• Yüksek Öğretim Kurulu • Üniversiteler • Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı • Gençlik ve Spor Bakanlığı • İçişleri Bakanlığı • Sağlık Bakanlığı • Türkiye Yeşilay Cemiyeti	Makale Sayısı		150 makale	175 makale	200 makale	225 makale	250 makale
				Kitap Sayısı		25 kitap	30 kitap	35 kitap	40 kitap	45 kitap
				Tez Sayısı		100 tez	110 tez	120 tez	130 tez	140 tez
		5.6. Bağımlılık ile mücadele kapsamında faaliyet gösteren uygulama ve araştırma merkezlerinin yürüttüğü faaliyet sayısının artırılması	• Yüksek Öğretim Kurulu • Üniversiteler	Bağımlılık ile mücadele kapsamında faaliyet gösteren uygulama ve araştırma merkezlerinin sayısı		19	24	27	30	33
				İlgili alandaki uygulama ve araştırma merkezlerinin yürüttüğü faaliyet sayısı		100	110	120	130	140
6	Güvenli internet kullanımının sağlanmasında ihbar kanallarının tanıtımına yönelik çalışmaların yürütülmesi	6.1 Çocuklar, gençler ve ailelere yönelik internette, sosyal medyada kimlik koruma, güvenli internet kullanımı ve tehdit durumunda ihbar etme, bilgilendirme bilinçlendirme eğitimlerinin yapılması	• İçişleri Bakanlığı	Ulaşılan Kişi Sayısı	SİBERAY Projesi kapsamında ülke genelinde başta eğitim kurumları olmak üzere kurum/kuruluşlar a yönelik seminerler, fuar ve festivaller gibi halkın yoğun olarak bulunduğu alanlarda afiş, broşür ve stant çalışmaları, internet sitesi ve sosyal medya platformları	10.000.000 kişi	10.000.000 kişi	10.000.000 kişi	10.000.000 kişi	10.000.000 kişi

No	İnisiyatif	Faaliyet	Sorumlu ve İş Birliği Yapılacak Kurum / Kuruluş	Süreç Göstergesi	Mevcut Durum	Hedefler				
						2024	2025	2026	2027	2028
6	Güvenli internet kullanımının sağlanmasında ihbar kanallarının tanıtımına yönelik çalışmaların yürütülmesi				üzerinden uyarıcı-bilgilendirici paylaşımlar ve çeşitli yollar ile farklı hedef kitlelere yönelik farkındalık çalışmaları aracılığıyla 243.672 kişiye ulaşılmıştır.					
		6.2. İnternet ortamında çocuk istismarının önlenmesi özel hayatın gizliliğinin ihlali bildirimlerinin yapılması, cinsel istismar bildirimlerinin yapılması, internet üzerinden yaşanan problemleri iletme ile ilgili adreslerin bilinirliğinin artırılması siber@egm.gov.tr	• İçişleri Bakanlığı	Ziyaretçi Sayısı	Vatandaşlarımızın internet ortamında siber suçlarla ilgili yaşanan tüm sorunlarını ve şikâyetlerini iletebilecekleri siber@egm.gov.tr e-posta adresinin bilinirliğini arttırmaya yönelik farkındalık çalışmaları yürütülmektedir. Bu kapsamda 2024 yılında (16.01.2024 tarihi itibarıyla) "siber@egm.gov.tr" adresine 1.667 ihbar iletilmiştir.	25.000	25.000	25.000	25.000	25.000

2. Kumar Bağımlılığını Önleme Çalışmalarının Yürütülmesi

Amaç: Kumar bağımlılığının etkileri üzerine bilinçlendirme çalışmalarının yapılması ve kumar bağımlılığının önlenmesine yönelik tutum geliştirilmesi, kumar oynama bozukluğu konusunda bilimsel kapasitenin artırılması, kumarı özendirici içeriklerin engellenmesi amacıyla mevzuatta gerekli düzenlenmelerin yapılması.

No	İnisiyatif	Faaliyet	Sorumlu ve İş Birliği Yapılacak Kurum/Kuruluş	Süreç Göstergesi	Mevcut Durum	Hedefler				
						2024	2025	2026	2027	2028
1	Kumar bağımlılığı önleme konusunda ülke genelinde farkındalık faaliyetlerinin yürütülmesi	1.1. Tüm topluma yönelik kumar bağımlılığının önlenmesi konusunda farkındalık (eğitim, program, seminer, yürüyüş, stant kurulması vb.) etkinliklerin düzenlenmesi	• Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı • Milli Eğitim Bakanlığı • Diyanet İşleri Başkanlığı • Türkiye Yeşilay Cemiyeti • Yüksek Öğretim Kurulu • BMK Üyesi diğer kurumlar	Farkındalık çalışmaları ve ulaşılan kişi sayısı		ASHB 2.000 kişi	ASHB 2.000 kişi	ASHB 2.000 kişi	ASHB 2.000 kişi	ASHB 2.000 kişi
						MEB (DÖGM) Hazırlanan videoların izlenme sayısı: 1000	MEB (DÖGM) Hazırlanan videoların izlenme sayısı: 1000	MEB (DÖGM) Hazırlanan videoların izlenme sayısı: 1000	MEB (DÖGM) Hazırlanan videoların izlenme sayısı: 1000	MEB (DÖGM) Hazırlanan videoların izlenme sayısı: 1000
						MEB (HBÖGM) Kurs Programları 300.000 kursiyer	MEB (HBÖGM) Kurs Programları 300.000 kursiyer	MEB (HBÖGM) Kurs Programları 300.000 kursiyer	MEB (HBÖGM) Kurs Programları 300.000 kursiyer	MEB (HBÖGM) Kurs Programları 300.000 kursiyer
						YÖK Farkındalık eğitimleri ve ulaşılan öğrenci yüzdesi 3%	YÖK Farkındalık eğitimleri ve ulaşılan öğrenci yüzdesi 3%	YÖK Farkındalık eğitimleri ve ulaşılan öğrenci yüzdesi 4%	YÖK Farkındalık eğitimleri ve ulaşılan öğrenci yüzdesi 4%	YÖK Farkındalık eğitimleri ve ulaşılan öğrenci yüzdesi 4%
						YÖK Dijital Ortamda 55%	YÖK Dijital Ortamda 60%	YÖK Dijital Ortamda 65%	YÖK Dijital Ortamda 70%	YÖK Dijital Ortamda 75%

No	İnisiyatif	Faaliyet	Sorumlu ve İş Birliği Yapılacak Kurum/Kuruluş	Süreç Göstergesi	Mevcut Durum	Hedefler				
						2024	2025	2026	2027	2028
1	Kumar bağımlılığı önleme konusunda ülke genelinde farkındalık faaliyetlerinin yürütülmesi	1.1. Tüm topluma yönelik kumar bağımlılığının önlenmesi konusunda farkındalık (eğitim, program, seminer, yürüyüş, stant kurulması vb.) faaliyetlerinin düzenlenmesi	- Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı - Milli Eğitim Bakanlığı - Diyanet İşleri Başkanlığı - Türkiye Yeşilay Cemiyeti - Yüksek Öğretim Kurulu - BMK Üyesi diğer kurumlar			Diyanet İşleri Başkanlığı Vaaz, Hutbe ve Konferans Sayısı 11.000 Eğitimlerde ulaşılan kişi sayısı 3.000.000 Türkiye Yeşilay Cemiyeti 5.000 kişi	Diyanet İşleri Başkanlığı Vaaz, Hutbe ve Konferans Sayısı 11.500 Eğitimlerde ulaşılan kişi sayısı 3.250.000 Türkiye Yeşilay Cemiyeti 2500 kişi	Diyanet İşleri Başkanlığı Vaaz, Hutbe ve Konferans Sayısı 12.000 Eğitimlerde ulaşılan kişi sayısı 3.500.000 Türkiye Yeşilay Cemiyeti 2500 kişi	Diyanet İşleri Başkanlığı Vaaz, Hutbe ve Konferans Sayısı 12.500 Eğitimlerde ulaşılan kişi sayısı 3.750.000 Türkiye Yeşilay Cemiyeti 2500 kişi	Diyanet İşleri Başkanlığı Vaaz, Hutbe ve Konferans Sayısı 13.000 Eğitimlerde ulaşılan kişi sayısı 4.000.000 Türkiye Yeşilay Cemiyeti 2500 kişi
		1.2. Kumar bağımlılığı önleme konusunda dijital mecralarda kullanılmak üzere çalışmalar yapılması	Türkiye Yeşilay Cemiyeti	Dijital mecralarda kullanılmak üzere yapılan çalışma sayısı	Kumar bağımlılığına yönelik TBM afiş ve broşürleri yenilenmiştir ve sosyal medya paylaşımları yapılmıştır.	13	13	13	13	13
		1.3. Sanatsal ve kültürel etkinlikler, özel gün ve haftalara yönelik çalışmalar, dijital gösterim merkezleri vb. düzenlenmesi	- T.C. Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı - BMK Üyesi diğer kurumlar	Etkinlik sayısı	2023 yılında 8 etkinlik düzenlenmiş ve 7 ilde Dijital Gösterim Merkezi açılmıştır.	2	1	2	1	2
2	Kumar bağımlılığı önleme konusunda eğitim programlarının geliştirilmesi ve uygulanması	2.1. Gençlere yönelik kumar bağımlılığının önlenmesi konusunda farkındalık amaçlı eğitim, program, seminer vb. düzenlenmesi	Türkiye Yeşilay Cemiyeti	Geliştirilen eğitim programları ve eğitimlerle ulaşılan kişi sayısı	253 üniversite öğrencisi, Kumar Bağımlılığı eğitimi aldı. TBM Akran Uygulayıcıları, 2886 kişiye eğitim verilmiştir. 119 TBM formatörü, ortaokul ve liselerde kumar bağımlılığı eğitimleri düzenlemiştir.	10.000 genç	5.000 genç	5.000 genç	5.000 genç	5.000 genç

No	İnisiyatif	Faaliyet	Sorumlu ve İş Birliği Yapılacak Kurum/Kuruluş	Süreç Göstergesi	Mevcut Durum	Hedefler				
						2024	2025	2026	2027	2028
2	Kumar bağımlılığı önleme konusunda eğitim programlarının geliştirilmesi ve uygulanması	2.2.İllerde Türkiye Bağımlılıkla Mücadele (TBM) Formatörlerine kumar bağımlılığını önleme konusunda eğitim verilmesi	- Türkiye Yeşilay Cemiyeti - Milli Eğitim Bakanlığı	MEB (HBÖGM) Formatör sayısı	TBM Kumar Bağımlılığı modülü oluşturulmuştur. Haziran 2023 itibarıyla ise 268 rehber öğretmen/psikolojik danışman TBM formatörü olarak eğitim almıştır.	82	100		100	
		2.3. Formatörler tarafından kumar bağımlılığı önleme konusunda rehber öğretmen / psikolojik danışmanlara uygulayıcı eğitimlerinin verilmesi	- Türkiye Yeşilay Cemiyeti - Milli Eğitim Bakanlığı	MEB (HBÖGM) Eğitim verilen rehber öğretmen / psikolojik danışman sayısı	268 rehber öğretmen / psikolojik danışman. Kumar bağımlılığı modülünün eklendiği güncel uygulayıcı eğitimlerinin 2024 yılı itibarıyla uygulanması planlanmaktadır.	10.000	5.000	5.000	5.000	5.000
		2.4. Kumar bağımlılığı önleme konusunda öğrencilerin yaş gruplarına ve yetişkinlere yönelik eğitim modülünün uygulanması	- Türkiye Yeşilay Cemiyeti - Milli Eğitim Bakanlığı	MEB (ÖERHGM) Eğitim modüllerinin ortaokul ve lise öğrencilerine uygulanma durumu	MEB Kumar bağımlılığı modülü uygulamalarına başlanmamıştır.	50.000 öğrenci 20.000 öğretmen 25.000 veli	50.000 öğrenci 20.000 öğretmen 25.000 veli	50.000 öğrenci 20.000 öğretmen 25.000 veli	50.000 öğrenci 20.000 öğretmen 25.000 veli	50.000 öğrenci 20.000 öğretmen 25.000 veli
		2.5. Öğretim programları ve ders materyallerinde kumar ve şans oyunu bağımlılığını önlemeye yönelik içeriklere yer verilmesi	Milli Eğitim Bakanlığı	MEB (DÖGM) Yerleştirilen içerik sayısı		4 içerik	4 içerik	4 içerik		
		2.6. Bağımlılık danışma hatlarında hizmet veren personele teknoloji ve kumar bağımlılığı konusunda eğitimlerin verilmesi	Sağlık Bakanlığı	Eğitim verilen personel sayısı		Eğitim içeriklerinin oluşturulması	75 personel	75 personel	50 personel	50 personel

No	İnisiyatif	Faaliyet	Sorumlu ve İş Birliği Yapılacak Kurum/Kuruluş	Süreç Göstergesi	Mevcut Durum	Hedefler				
						2024	2025	2026	2027	2028
2	Kumar bağımlılığı önleme konusunda eğitim programlarının geliştirilmesi ve uygulanması	2.7. GSB yurtlarında kalan öğrencilere yönelik Kumar Bağımlılığı konusunda Davranışsal Bağımlılıklar ile Mücadele Farkındalık Eğitimi düzenlenmesi	• Gençlik ve Spor Bakanlığı	Eğitim alan öğrenci sayısı		15.000	20.000	25.000	30.000	35.000
		2.8. Gençlik ve Spor İl Müdürlükleri ile gençlik merkezleri, yükseköğrenim yurtları ve spor tesislerinde görev yapan personele (ilçe müdürü, şube müdürü, yurt müdürü, gençlik merkezi müdürü, tesis amiri, yurt müdür yardımcısı, yurt yönetim memuru, antrenör, spor uzmanı, güvenlik görevlisi, temizlik görevlisi ve ilgili birimlerde görev yapan diğer tüm personel) kumar bağımlılığıyla mücadele farkındalık eğitimi verilmesi	• Gençlik ve Spor Bakanlığı	Eğitim alan personel sayısı		15.000	15.000	15.000	15.000	15.000
		2.9. Gençlik ve Spor İl Müdürlüklerine bağlı birimlerde görev yapan psikolog ve sosyal çalışmacılara kumar bağımlılığıyla mücadele eğitici eğitimi verilmesi	• Gençlik ve Spor Bakanlığı	Eğitici eğitimi verilen personel sayısı		120 personel	120 personel	120 personel	120 personel	120 personel
		2.10. Yükseköğretim kurumunda örgün eğitime yeni başlayan öğrencilere, bağımlılıklar ile mücadele kapsamında ilgili yükseköğretim kurumu koordinasyonunda en az 2 saatlik oryantasyon eğitiminin verilmesi	• Üniversiteler • Yüksek Öğretim Kurulu • Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı • Türkiye Yeşilay Cemiyeti	Üniversitelerde oryantasyon eğitimi verilen öğrenci yüzdesi		40%	45%	50%	55%	60%

No	İnisiyatif	Faaliyet	Sorumlu ve İş Birliği Yapılacak Kurum/Kuruluş	Süreç Göstergesi	Mevcut Durum	Hedefler				
						2024	2025	2026	2027	2028
3	Çevrimiçi sitelerde denetim ve takibin sürdürülmesi	3.1. Çevrimiçi yasa dışı bahis ve kumar aracılığı yapan kişilere ilişkin adli ve kolluk birimlerine bilgi paylaşımı yapılması	- İçişleri Bakanlığı - Adalet Bakanlığı - Hazine ve Maliye Bakanlığı	Yapılan bilgi paylaşımı sayısı	Adli ve kolluk birimlerinin talebi üzerine Başkanlığımızca bilgi paylaşımı yapılmaya devam edilmektedir.	Denetimlerin devam etmesi	Denetimlerin devam etmesi	Denetimlerin devam etmesi	Denetimlerin devam etmesi	Denetimlerin devam etmesi
		3.2..İnternet sitelerinde bahis veya kumar sitelerine yönlendirme içeren reklamlara yönelik şikayetlerin ve tespitlerin incelenerek yaptırımların uygulanması	- Ticaret Bakanlığı - İçişleri Bakanlığı	Yapılan inceleme sayısı	Denetimlerin sürdürülmektedir	Denetimlerin sürdürülmesi	Denetimlerin sürdürülmesi	Denetimlerin sürdürülmesi	Denetimlerin sürdürülmesi	Denetimlerin sürdürülmesi
		3.3. Her türlü spor etkinliklerinde bahis sitelerinin sponsorluk ve reklam içeriklerinin engellenmesi	- Ticaret Bakanlığı - İçişleri Bakanlığı	Yapılan inceleme sayısı	Denetimlerin sürdürülmektedir	Denetimlerin sürdürülmesi	Denetimlerin sürdürülmesi	Denetimlerin sürdürülmesi	Denetimlerin sürdürülmesi	Denetimlerin sürdürülmesi
		3.4. Her türlü spor etkinliklerinde yasa dışı bahis sitelerinin sponsorluk ve reklam faaliyetlerinin engellenmesi	- Gençlik ve Spor Bakanlığı - Adalet Bakanlığı - Radyo ve Televizyon Üst Kurulu	Kapatılan Site Sayısı	2023 yılında 276 site kapatılmıştır.	300	300	300	300	300
				Suç Duyurusu Sayısı	2023 yılında 151 suç duyurusu yapılmıştır.	160	160	160	160	160
		3.5. 6112 sayılı Kanunun 8. Maddesinin 1. Fıkrasının (h) bendinde yer alan “Alkol, tütün ürünleri ve uyuşturucu gibi bağımlılık yapıcı madde kullanımı ile kumar oynamayı özendirici nitelikte olamaz” hükmü uyarınca özendirici nitelikteki yayın içeriklerinin denetlenerek gerekli yaptırımların uygulanması	Radyo ve Televizyon Üst Kurulu	Denetim faaliyetlerinin sürdürülmesi, uygulanan müeyyide sayısının, türünün ve idari para cezası tutarının tespit edilmesi	İlgili kanun hükmü kapsamında denetimin sürdürülmesi	Denetimin sürdürülmesi	Denetimin sürdürülmesi	Denetimin sürdürülmesi	Denetimin sürdürülmesi	Denetimin sürdürülmesi

No	İnisiyatif	Faaliyet	Sorumlu ve İş Birliği Yapılacak Kurum/Kuruluş	Süreç Göstergesi	Mevcut Durum	Hedefler				
						2024	2025	2026	2027	2028
4	Kumar oynama bozukluğu konusunda ülke genelinde bilimsel kapasitenin artırılması	4.1. 15 yaş üzeri eğitime devam eden gençlerde kumar oynama davranışının araştırılmasının yapılması	• Mili Eğitim Bakanlığı • Sağlık Bakanlığı • Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK)	MEB (ÖERHGM) Araştırma süreci	Araştırma verileri toplandı raporlanma aşamasındadır.	Araştırmanın raporlanması	Araştırmanın verilerine göre içerik ihtiyacını belirlenmesi ve içerik geliştirilmesi	Araştırmanın verilerine göre içerik ihtiyacını belirlenmesi ve içerik geliştirilmesi	İçeriklerin öğrencilere göre değerlendirilmesi ve tekrar içeriğin gözden geçirilmesi	İçeriklerin öğrencilere göre değerlendirilmesi ve tekrar içeriğin gözden geçirilmesi
		4.2. Genel nüfusta tutum ve davranış araştırmasının yapılması	• Türkiye Yeşilay Cemiyeti • Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı • İçişleri Bakanlığı • Sağlık Bakanlığı • Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK)	Araştırma süreci	"15 Yaş ve Üzeri Nüfusta Sağlık Davranış Araştırması 2022" projesi tamamlanmıştır.	Araştırmanın uygulanması ve araştırma raporu yayımlanması	Araştırmanın uygulanması ve araştırma raporu yayımlanması	Araştırmanın uygulanması ve araştırma raporu yayımlanması	Araştırmanın uygulanması ve araştırma raporu yayımlanması	Araştırmanın uygulanması ve araştırma raporu yayımlanması
		4.3. Kumar bağımlılığı konusunda makale, tez, bilimsel araştırma yapılmasının teşvik edilmesi	• Türkiye Yeşilay Cemiyeti • Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı • Milli Eğitim Bakanlığı • Sağlık Bakanlığı • Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) • Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu (TÜBİTAK)	Bursiyer sayısı	1 Ekim 2023 yılında burs çağrısına çıkılmış ve burs çağrısı 31 Ekim 2023 tarihinde sona ermiştir. 2023 yılında ilk kez burs başvuruları online olarak alınmıştır. 5 öğrenciye burs verilmiştir.	5 bursiyer	3 bursiyer	2 bursiyer	3 bursiyer	2 bursiyer
		4.4. Kumar ve şans oyunları bağımlılığı konusunda bilimsel araştırmalar yapmak, yapılan çalışmaların yayımlanmasını özendirmek ve bilimsel çalışmaların sayısının artırılması	• Yüksek Öğretim Kurulu • Üniversiteler • Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı • Gençlik ve Spor Bakanlığı • İçişleri Bakanlığı • Sağlık Bakanlığı • Türkiye Yeşilay Cemiyeti	Makale Sayısı Kitap Sayısı Tez Sayısı		8 makale 1 kitap 5 tez	9 makale 1 kitap 6 tez	10 makale 1 kitap 7 tez	11 makale 1 kitap 8 tez	12 makale 1 kitap 9 tez

No	İnisiyatif	Faaliyet	Sorumlu ve İş Birliği Yapılacak Kurum/Kuruluş	Süreç Göstergesi	Mevcut Durum	Hedefler				
						2024	2025	2026	2027	2028
4	Kumar oynama bozukluğu konusunda ülke genelinde bilimsel kapasitenin artırılması	4.5. Bağımlılık ile mücadele kapsamında faaliyet gösteren uygulama ve araştırma merkezlerinin ve merkezlerin yürüttüğü faaliyet sayısının artırılması	• Üniversiteler • Yüksek Öğretim Kurulu	Bağımlılık ile mücadele kapsamında faaliyet gösteren uygulama ve araştırma merkezlerinin sayısı		19	24	27	30	33
				İlgili alandaki uygulama ve araştırma merkezlerinin yürüttüğü faaliyetlerin ilgili yıldaki toplam sayısı		100	110	120	130	140
5	Sağlıklı nesiller yetiştirmeye, kumar ve diğer kötü alışkanlıklardan çocuk ve gençleri uzak tutmaya yönelik aktivitelerin planlanması	5.1. Bağımlılıkla mücadele kapsamındaki öğrenci kulüplerinin faaliyetlerine katılan öğrenci sayısının artırılması	• Üniversiteler • Yüksek Öğretim Kurulu • Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı • Gençlik ve Spor Bakanlığı • Türkiye Yeşilay Cemiyeti	Üniversitelerin bağımlılık ile mücadele ile ilgili öğrenci kulüplerine katılan öğrenci sayısı		25.000	27.500	30.000	32.500	35.000
		5.2. GSB yurtlarında kalan öğrencilere yönelik Kumar Bağımlılığı konusunda farkındalık amaçlı çeşitli başlıklarda atölye (davranışsal bağımlılıklar, psikoloji vb. atölyeler) çalışmalarının düzenlenmesi (Davranışsal Bağımlılıklar ile Mücadele Atölyesi)	• Gençlik ve Spor Bakanlığı	Eğitim alan öğrenci sayısı		1000	1500	2000	2500	3000

No	İnisiyatif	Faaliyet	Sorumlu ve İş Birliği Yapılacak Kurum/Kuruluş	Süreç Göstergesi	Mevcut Durum	Hedefler				
						2024	2025	2026	2027	2028
5	Sağlıklı nesiller yetiştirmeye, kumar ve diğer kötü alışkanlıklardan çocuk ve gençleri uzak tutmaya yönelik aktivitelerin planlanması	5.3.Gençlik merkezlerinden yararlanan gençlerin kötü alışkanlıklardan uzak tutulması amacıyla atölye ve kulüp faaliyetlerine yönlendirilmesi	• Gençlik ve Spor Bakanlığı	Atölye ve kulüp faaliyetlerine katılan genç sayısı		2.000.000	2.000.000	2.000.000	2.000.000	2.000.000

3. Danışma, Tedavi ve Rehabilitasyon Hizmetlerinin Geliştirilmesi ve Yaygınlaştırılması

Amaç: Danışmanlık hizmeti veren birimlerin sayısının ve etkinliğinin artırılması, tedavi ve rehabilitasyon hizmeti veren birimlerin sayısının ve etkinliğinin artırılması.

No	İnisiyatif	Faaliyet	Sorumlu ve İş Birliği Yapılacak Kurum/Kuruluş	Süreç Göstergesi	Mevcut Durum	Hedefler				
						2024	2025	2026	2027	2028
1	Kurumların danışmanlık hizmetlerinin güçlendirilmesi	1.1.Sağlıklı Hayat Merkezlerinin (SHM) sayısının artırılması	• Sağlık Bakanlığı	Açılan SHM sayısı	79 ilde 261 SHM	330	420	535	680	850
		1.2.Danışmanlık hizmeti sunan meslek elamanlarına Davranışsal Bağımlılıklar ile Mücadele Programı eğitimi verilmesi	• Sağlık Bakanlığı	Eğitim verilen meslek elemanı sayısı	Sağlık Bakanlığı Sağlıklı Hayat Merkezlerinde görev yapan 845 meslek elemanı (psikolog, sosyal çalışmacı ve çocuk gelişimci)	1000	1000	1000	1000	1000
		1.3.Kumar, internet, akıllı telefon ve oyun oynama bağımlılığına yönelik ikincil önleme çalışmaları kapsamında Okulda Bağımlılığa Müdahale Programının (OBM) öğrencilere uygulanması	• Millî Eğitim Bakanlığı • Türkiye Yeşilay Cemiyeti	MEB (ÖERHGM) OBM formatör/ uygulayıcı sayısı	155 formatör 2022-2023 eğitim öğretim yılında 3911 rehber öğretmen/psikolojik danışman OBM programı uygulayıcı eğitimi almıştır. Yerel düzeyde 1 Eylül- 31 Aralık 2023 tarihine kadar 4654 OBM programı uygulayıcı eğitimi verilmiştir.	İlave 100 formatör/ İlave 200 uygulayıcı	İlave 100 uygulayıcı	İlave 100 uygulayıcı	İlave 100 uygulayıcı	İlave 100 uygulayıcı
2	Sağlık hizmetlerinde tedavi ve rehabilitasyon hizmetlerinin güçlendirilmesi	2.1. Psikiyatri polikliniği olan hastanelerde internet oyun oynama bozukluğu ve kumar oynama bozukluğuna yönelik tanı ve tedavi hizmetlerinin verilmesi	• Sağlık Bakanlığı	Hizmet veren psikiyatri polikliniği yüzdesi	424 sağlık tesisinde psikiyatri (çocuk ve ergen polikliniği dahil) polikliniği bulunmaktadır.211 tesiste F98.8 ICD kodu ile giriş yapılmaktadır. 2019-2023 yılları arasında F98.8 ICD10	Psikiyatri polikliniği bulunan sağlık tesislerinin % 60'ı	Psikiyatri polikliniği bulunan sağlık tesislerinin % 70'i	Psikiyatri polikliniği bulunan sağlık tesislerinin % 80'i	Psikiyatri polikliniği bulunan sağlık tesislerinin % 90'ı	Psikiyatri polikliniği bulunan sağlık tesislerinin % 100'ü

No	İnisiyatif	Faaliyet	Sorumlu ve İş Birliği Yapılacak Kurum/Kuruluş	Süreç Göstergesi	Mevcut Durum	Hedefler				
						2024	2025	2026	2027	2028
2	Sağlık hizmetlerinde tedavi ve rehabilitasyon hizmetlerinin güçlendirilmesi				kodu ile giriş yapılan tekil hasta sayısı: 162450 Psikiyatri polikliniği bulunan sağlık tesislerinin %50 sinde hizmet verilmektedir.					
		2.2. İkinci ve üçüncü basamak sağlık hizmetlerinde çocuk-ergen ve yetişkin psikiyatrisi klinik/polikliniklerinin sayısının artırılması	• Sağlık Bakanlığı	Eğitim kliniklerine bağlı açılan özelleşmiş poliklinik sayısı	19 hastanede özelleşmiş poliklinik açılmıştır.	5 hastanede daha özelleşmiş poliklinik açılması	2 hastanede daha özelleşmiş poliklinik açılması	3 hastanede daha özelleşmiş poliklinik açılması	2 hastanede daha özelleşmiş poliklinik açılması	3 hastanede daha özelleşmiş poliklinik açılması